Natuurtoets de Harmonie Giethoorn

Gemeente Steenwijkerland

Identificatie

projectnummer:

projectleider:

auteur(s):

ir. H.G. van der Aa

Planstatus definitief

datum:

20 februari 2018

opdrachtgever:

Gemeente Steenwijkerland

Inhoud

1. Inleiding **2**
1.1. Aanleiding 2
1.2. Leeswijzer 3

2. Toetsingskader **5**
2.1. Wet natuurbescherming 5
2.1.1. Gebiedsbescherming 5
Natuurnetwerk Nederland (NNN) 7
2.1.2. Soortenbescherming 7
2.2. Ecologische hoofdstructuur/ Natuurnetwerk 8
2.2.1. Algemeen 8
2.2.2. Externe werking 9

3. Uitgangsituatie **10**
3.1. Plangebied 10
3.2. Natura 2000 10
3.3. Natuurnetwerk / EHS 12
3.4. Beschermde soorten 12

4. Het plan **16**

5. Effecten **17**
5.1. Effecten op Natura 2000 17
5.1.1. Aanwezige doelsoorten en -habitats 17
5.1.2. Verstoring 17
5.1.3. Vermesting en verzuring 20
5.2. Effecten op het Natuurnetwerk 21
5.3. Effecten op beschermde soorten 21
5.4. Conclusie 22

Bijlage:

1. Bronnen
2. Natuurtoets Ecogroen Advies
3. Quickscan Adviesbureau Mertens
4. AERIUS-berekeningen

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De beoogde locatie grenst aan het Natura 2000-gebied de Wieden. Dit gebied maakt tevens onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Figuur 1 toont de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000.

Figuur 1. *Ligging plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000 (geel)*

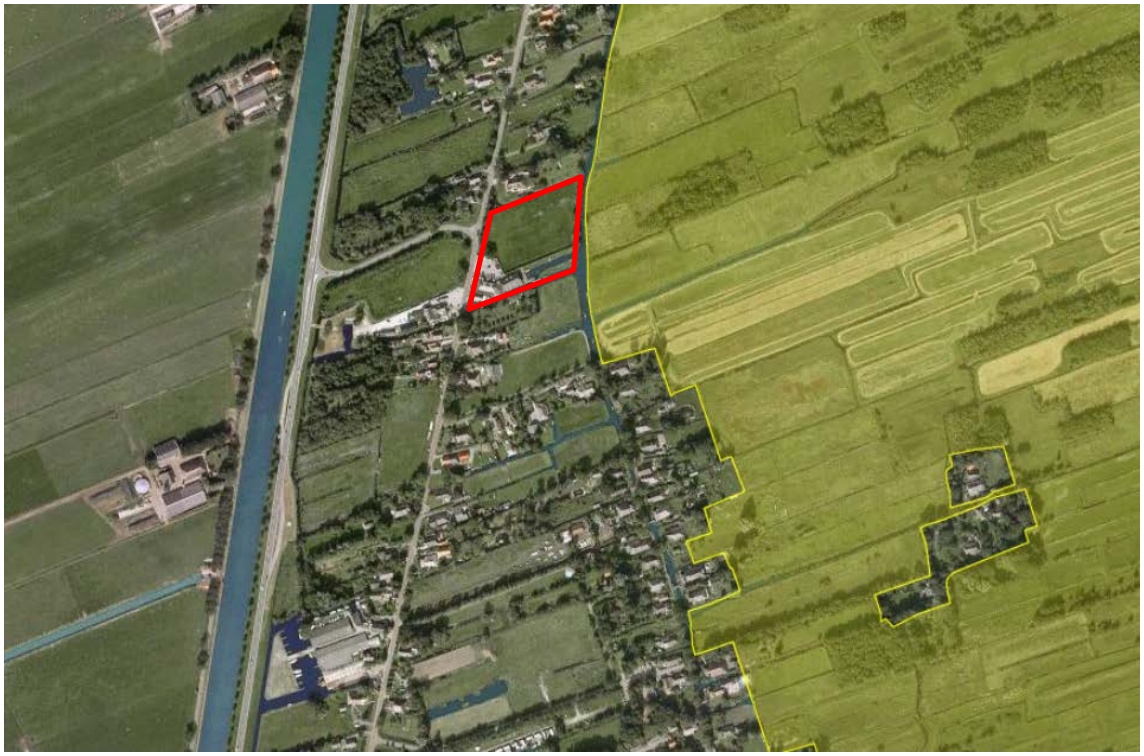

Ter beoordeling van de kans op de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied zijn in 2012 en 2015 natuurtoetsen op basis van een verkennend veldonderzoek uitgevoerd door Ecogroen Advies respectievelijk Adviesbureau Mertens. Beide natuurtoetsen zijn destijds opgesteld in het licht van de toen vigerende Flora- en faunawet. Per 1 januari 2017 is de soortbescherming geregeld in de Wet natuurbescherming, waarbij de lijst met beschermde soorten enkele wijzigingen heeft ondergaan. Sinds 2017 gelden er per provincie ook verschillende vrijstellingen voor ruimtelijke inrichtingswerkzaamheden.
Daarnaast is het thema stikstofdepositie onderhevig aan voortdurende inhoudelijke aanpassingen als gevolg van voortdurende actualisaties van het verplichte rekenprogramma AERIUS Calculator. Een actualisatie van de depositieberekeningen is daarom gewenst.

Tenslotte is tegen het bestemmingsplan een zienswijze ingediend waarin onder meer wordt gewezen op bovenstaande punten. Deze zienswijze is mede gebaseerd op het rapport "*Second Opinion Natuuronderzoeken t.b.v. bestemmingsplan Giethoorn Uitbreiding Hotel De Harmonie* " van Buiting Advies Natuur en Landschap, december 2017. Concreet benoemen de zienswijze en de second opinion de volgende punten;

- Een voortoets Natura-2000 om vast te stellen of en voor welke soorten of habitats een passende beoordeling moet worden uitgevoerd is niet bekend. Het gaat om 9 habitattypen, 12 habitatsoorten en 13 broedvogelsoorten en 12 niet-broedvogelsoorten, waarvoor instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.
- De AERIUS-calculaties zijn te oud.
- M.b.t. de AERIUS -calculatie is in het bestemmingplan het verdwijnen van depositie door gebruik als agrarische grond meegenomen. Was er nog concreet sprake van bemesting de laatste jaren? De actuele werkelijke situatie dient uitgangspunt te zijn bij de berekening."
- De soortbescherming is getoetst aan de Flora- en faunawet. Inmiddels is de Wet natuurbescherming in werking getreden met onder andere een wijziging van beschermde soorten.
- Indien beschermde vissen aanwezig zijn (b.v. grote modderkruiper) kan niet op voorhand worden uitgesloten dat bij werkzaamheden aan de watergangen een beschermde voortplantings- of rustplaats (de functionele watergang) wordt beschadigd;
- De onderbouwing voor de afwezigheid van geschikt habitat van platte schijfhoren in de watergang ontbreekt.

In de voorliggende natuurtoets wordt op alle bovenstaande punten ingegaan en worden de voorgaande ecologische toetsingen uit 2012 en 2015 waar nodig geactualiseerd. Ten aanzien van de effecten op Natura 2000 kan deze natuurtoets worden beschouwd als een voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.2. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader voor deze natuurtoets beschreven. Hoofdstuk 3 gaat in op uitgangssituatie en de actuele natuurwaarden op de beoogde locaties. In hoofdstuk 4 wordt de ingreep beschreven waarna in hoofdstuk 5 een inhoudelijke beschrijving van de ecologische effecten plaatsvindt.

Figuur 2. *Foto-impressie locatie*

2. Toetsingskader

2.1. Wet natuurbescherming

Met de Wnb zijn alle bepalingen met betrekking tot de bescherming van natuurgebieden en dier- en plantensoorten samengebracht in één wet. De Wnb implementeert diverse Europeesrechtelijke regelgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving.

2.1.1. Gebiedsbescherming

In Nederland hebben diverse natuurgebieden een beschermde status onder de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) . Daarbij zijn twee soorten beschermingen te onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden;
- Bijzondere nationale natuurgebieden.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden. Voor Nederland gaat het om ruim 160 gebieden. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen het Nationaal Natuurnetwerk. In het aanwijzingsbesluit staat welke doelen Nederland nastreeft voor een bepaald gebied, bijvoorbeeld welke planten en dieren bescherming verdienen. Vervolgens komt er in nauw overleg met betrokken partijen een beheerplan, waarin onder andere staat beschreven welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

De Minister van Economische Zaken (EZ) kan buiten de gebieden die deel uitmaken van het Europese netwerk van natuurgebieden Natura 2000, ook bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen wanneer deze zijn opgenomen op een lijst als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Habitatrichtlijn of onderwerp zijn van een procedure als bedoeld in artikel 5 van de Habitatrichtlijn. De beschermende werking die geldt voor gebieden die behoren tot Natura 2000, geldt in dat geval ook voor het bijzondere nationaal natuurgebied.

Wettelijk kader

De Wnb

- verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingszones (SBZ's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving;
- vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
- legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van vergunningen meestal bij de provincies.

Voor Natura 2000-gebieden gelden onder meer de volgende verplichtingen.

- De overheid dient ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert. Tevens mag er geen verstoring optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.
- Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan

hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor het plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast.
- Als een plan of project om dwingende reden van groot openbaar belang toch moet worden gerealiseerd, terwijl significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) bewaard blijft.

In artikel 2.,7, eerste lid, van de Wnb is de habitattoets voor het vaststellen van een bestemmingsplan neergelegd. Artikel 2.7, eerste lid, van de Wnb luidt als volgt:

Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.

Artikel 2.8 van de Wnb luidt als volgt:

1. Voor een plan als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, of een project als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, maakt het bestuursorgaan, onderscheidenlijk de aanvrager van de vergunning, een passende beoordeling van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.
2. In afwijking van het eerste lid hoeft geen passende beoordeling te worden gemaakt, ingeval het plan of het project een herhaling of voortzetting is van een ander plan, onderscheidenlijk project, of deel uitmaakt van een ander plan, voor zover voor dat andere plan of project een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan of project.
3. Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project, bedoeld in het eerste lid, uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.
4. In afwijking van het derde lid kan, ondanks het feit dat uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, het plan worden vastgesteld, onderscheidenlijk de vergunning worden verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
    a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
    b. het plan, onderscheidenlijk het project, bedoeld in het eerste lid, is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
    c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.
5. Ingeval het plan, onderscheidenlijk het project, bedoeld in het eerste lid, significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, geldt, in afwijking van het vierde lid, onderdeel b, de voorwaarde dat het plan, onderscheidenlijk het project nodig is vanwege:
    a. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
    b. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.
6. Een advies van de Europese Commissie als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel b, wordt door de Minister gevraagd. Het bestuursorgaan, onderscheidenlijk gedeputeerde staten doen daartoe een verzoek aan de Minister.
7. Compenserende maatregelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, maken onderdeel uit van het plan, onderscheidenlijk de verplichting om deze maatregelen te treffen maakt onderdeel uit van de vergunning voor het project, bedoeld in het eerste lid. Het bestuursorgaan dat het plan vaststelt meldt, onderscheidenlijk gedeputeerde staten melden de

compenserende maatregelen aan Onze Minister, die de Europese Commissie van de maatregelen op de hoogte stelt.

8. Ingeval een compenserende maatregel voorziet in de ontwikkeling of verbetering van leefgebieden voor vogels, natuurlijke habitats of habitats voor soorten buiten een Natura 2000-gebied, draagt Onze Minister ervoor zorg dat deze leefgebieden of habitats een Natura 2000-gebied, of een onderdeel van een Natura 2000-gebied worden.

Een passende beoordeling is verplicht als een plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor de betrokken Natura 2000-gebieden.[1] Voor de inschatting van de effecten die een plan kan hebben, moet de significantie worden beoordeeld in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, die voor kwalificerende soorten en habitats zijn geformuleerd. Als niet op grond van objectieve gegevens op voorhand significante gevolgen op een Natura 2000-gebied zijn uitgesloten, moet een passende beoordeling worden gemaakt.[2] In de passende beoordeling worden de effecten op Natura 2000-gebieden nader onderzocht. Vervolgens kan een bestemmingsplan slechts worden vastgesteld indien is verzekerd dat ook bij een maximale invulling van het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast.

Wat is significant?
Het begrip significant speelt een sleutelrol bij het beoordelen van de vergunbaarheid van een ingreep in het kader van de Wet natuurbescherming. In de factsheet nr. 25: "*'Significantie' bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden*" geeft de Commissie voor de Milieueffectrapportage aan op welke wijze het begrip significantie moet worden geïnterpreteerd bij een dergelijke toetsing.
De beoordeling of een effect al dan niet significant is, wordt benaderd vanuit de instandhoudingsdoelstellingen. Deze zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden. Er zijn instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en voor soorten.

- Voor habitattypen gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte en/of behoud of verbetering van de kwaliteit.
- Voor soorten gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte van het leefgebied, behoud of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en behoud of uitbreiding van de populatieomvang.

Als uit de Passende beoordeling blijkt dat een instandhoudingsdoel door het project of plan (mogelijk) niet gehaald wordt, wordt het effect als significant beschouwd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)
Gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) worden aangewezen in de provinciale verordening. Voor dit soort gebieden geldt het 'nee, tenzij' principe, wat inhoudt dat binnen deze gebieden in beginsel geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogen plaatsvinden (zie ook par 2.2).

2.1.2. Soortenbescherming

In de Wnb wordt een onderscheid gemaakt tussen:

a. soorten die worden beschermd in de Vogelrichtlijn;
b. soorten die worden beschermd in de Habitatrichtlijn; en
c. de bescherming van overige soorten.

De Wnb bevat onder andere verbodsbepalingen ten aanzien van het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, eieren en rustplaatsen van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Gedeputeerde Staten (hierna: GS) kunnen hiervan ontheffing verlenen en bij verordening kunnen Provinciale Staten (hierna: PS) vrijstelling verlenen van dit verbod. De voorwaarden waaraan voldaan moet worden om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen zijn opgenomen in de Wnb en vloeien direct voort uit de Vogelrichtlijn. Verder is het verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen of te verstoren. GS kunnen hiervan ontheffing verlenen en bij verordening kunnen PS vrijstelling verlenen van dit verbod. De gronden voor verlening van ontheffing of vrijstelling zijn opgenomen in de Wnb en vloeien direct voort uit de Habitatrichtlijn.

1) Art. 2.8, tweede lid, van de Wnb.
2) ABRvS 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1421.

Ten slotte is een verbodsbepaling opgenomen voor overige soorten. Deze soorten zijn opgenomen in de bijlage onder de onderdelen A en B bij de Wnb. De provincie kan ontheffing verlenen van deze verboden. Verder kan bij provinciale verordening vrijstelling worden verleend van de verboden. De noodzaak tot ontheffing of vrijstelling kan hierbij ook verband houden met handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Voor de Europees beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn) is er overigens geen beleidsruimte en blijft de bescherming onveranderd.

Uitwerking Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Overijssel
In de provincie Overijssel wordt vrijstelling verleend voor het weiden van vee en voor het op of in de bodem brengen van meststoffen. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied, bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw, bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of natuurbeheer, of bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied worden vrijstellingen verleend ten aanzien van een aantal soorten genoemd in bijlage 7.4.I bij de verordening. Het betreft aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. Ten aanzien van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker geldt dat tevens vrijstelling wordt verleend in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

2.2. Ecologische hoofdstructuur/ Natuurnetwerk

2.2.1. Algemeen

Het Nationaal Natuurnetwerk (NNN), de opvolger van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. De rechtstreekse werking van de EHS vindt plaats door de toetsing van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen aan het EHS-beleid. Hoewel inmiddels wordt gesproken van NNN luidt titel 2.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) 'Ecologische hoofdstructuur'. Het Rijk heeft het algemene EHS-beleid in het Barro vastgelegd. Op grond van artikel 2.10.2 Barro moeten provincies bij provinciale verordening (in dit geval een Structuurvisie) de EHS-gebieden aanwijzen en nauwkeurig begrenzen. Op grond van artikel 2.10.3 Barro moeten zij ook de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden vastleggen. Daarnaast wijzen de provincies de natuurdoelen in de EHS aan. Een natuurdoel beschrijft een bepaalde natuurkwaliteit en wordt gebruikt als een toetsbare doelstelling voor een natuurgebied.
Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien (1) er sprake is van een groot openbaar belang, (2) er geen reële alternatieven zijn en (3) de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, de oppervlakte en de samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. Of en in welke mate een ingreep van invloed is op het functioneren van de EHS wordt bepaald door het effect op de vastgelegde wezenlijke kenmerken en waarden voor het betreffende deel van de EHS. Een definitie voor wezenlijke kenmerken en waarden is te vinden in de Nota Ruimte (2004, p.114): "de wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde".

Het Natuurnetwerk aan de oostzijde valt grotendeels samen met Natura 2000 met de toevoeging dat ook de watergang langs de rand (de Dorpsgracht) en enkele sloten die daar haaks op staan ook onderdeel uitmaken van het NNN.

Figuur 3. *Ligging ten opzichte van Natuurnetwerk*

2.2.2. Externe werking

De externe werking vindt zijn grondslag in de Habitatrichtlijn en de Wet natuurbescherming en vloeit onmiddellijk voort uit de verplichting tot het behouden of brengen in een 'gunstige staat van instandhouding' van het habitattype of een soort. Ook indien een ingreep geheel buiten Natura 2000 plaatsvindt moeten de effecten op dit Natura 2000-gebied dus wel worden beoordeeld.

De EHS/NNN kent geen externe werking. De Minister van LNV heeft in 2008 in een brief aan de Tweede Kamer geschreven dat ingrepen buiten de EHS niet hoeven te worden beoordeeld op hun effecten voor de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29576, nummer 12 en 52). Deze brief vloeide voort uit de Nota Ruimte.

3. Uitgangsituatie

3.1. Plangebied

Hotel de Harmonie ligt in een ruim opgezet bebouwingslint aan de Beulakerweg. Dit bebouwingslint bestaat hoofdzakelijk uit woonhuizen . Daarnaast zijn enkele kleinschalige bedrijven aanwezig.
Het hotel staat op een ruime kavel. De bebouwing is geclusterd in de zuidwestelijke hoek. Voor op het perceel ligt het restaurant waarachter de hotelkamers in twee gekoppelde gebouwen zijn ondergebracht. Naast deze bebouwing (zuidelijk) staat een aangebouwde bedrijfswoning. Ten noorden van het bebouwingscluster ligt een parkeerterrein. Hier is ruimte voor 28 parkeerplaatsen.
Het hotel is dan ook sterk gericht op het water en op het natuurgebied. De hotelgasten kunnen fietsen en boten huren en er worden rondvaarten verzorgd voor voornamelijk hotelgasten. Aan de achterzijde van de gebouwen ligt een insteekvaart. Hier is ten behoeve van de bootverhuur een laag boothuis aanwezig. Er zijn 15 boten (sloepen en fluisterboten) voor 4 tot 6 personen aanwezig ten behoeve van de verhuur die hoofdzakelijk aan hotelgasten worden verhuurd. Tevens liggen hier rondvaartboten.

Het noordelijke deel bestaat uit grasland met aan de wegzijde enkele eiken en aan de Dorpsgracht enkele essen, zwarte elzen en gewone vlieren. In het noorden grenst het plangebied aan een sloot, die met de Dorpsgracht in verbinding staat. Het zuidelijke en noordelijke deel van het plangebied worden van elkaar gescheiden door een beukenhaag.

3.2. Natura 2000

De instandhoudingsdoelen voor het nabijgelegen Natura 2000-gebied De Wieden zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Tabel 3.1 Instandhoudingsdoelen de Wieden

Habitattypen	SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal ex.
H3140 - Kranswierwateren	--	>	>		
H3150 - Meren met krabbensch. en fonteinkruiden	-	>	>		
H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	>		
H6410 - Blauwgraslanden	--	>	>		
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=		
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	=		
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=		
H7210 - *Galigaanmoerassen	-	>	>		
H91D0 - *Hoogveenbossen	-	=	>		
Habitatsoorten					
H1016 - Zeggekorfslak	--	=	=	=	

H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>	
H1060 - Grote vuurvlinder	--	>	>	>	
H1082 – Gestr. waterroofkever	--	>	>	>	
H1134 - Bittervoorn	-	=	=	=	
H1145 - Grote modderkruiper	-	=	=	=	
H1149 - Kleine modderkruiper	+	=	=	=	
H1163 - Rivierdonderpad	-	=	=	=	
H1318 - Meervleermuis	-	=	=	=	
H1393 - Geel schorpioenmos	--	>	>	>	
H1903 - Groenknolorchis	--	=	=	=	
H4056 - Platte schijfhoren	-	=	=	=	
Broedvogels					
A017 - Aalscholver	+	=	=	1000	
A021 - Roerdomp	--	=	=	30	
A029 - Purperreiger	--	=	=	65	
A081 - Bruine Kiekendief	+	=	=	19	
A119 - Porseleinhoen	--	=	=	19	
A122 - Kwartelkoning	-	>	>	13	
A153 - Watersnip	--	=	=	150	
A197 - Zwarte Stern	--	>	>	200	
A229 - IJsvogel		=	=	10	
A275 - Paapje	--	>	>	6	
A292 - Snor	--	=	=	300	
A295 - Rietzanger	-	=	=	2000	
A298 - Grote karekiet	--	>	>	20	
Niet-broedvogels					
A005 - Fuut	-	=	=		110
A017 - Aalscholver	+	=	=		behoud
A037 - Kleine Zwaan	-	=	=		8
A041 - Kolgans	+	=	=		3800
A043 - Grauwe Gans	+	=	=		1100
A050 - Smient	+	=	=		500
A051 - Krakeend	+	=	=		150
A059 - Tafeleend	--	=	=		210
A061 - Kuifeend	-	=	=		430
A068 - Nonnetje	-	=	=		30
A070 - Grote Zaagbek	--	=	=		20
A094 - Visarend	+	=	=		2

Verklaring symbolen

Staat van instandhouding (SVI)	Doelstellingen
+ redelijk	= behoud
- slecht	> Verbetering/uitbreiding
- - zeer slecht	= (<)achteruitgang ten gunste van ander habitattype of soort toegestaan

3.3. Natuurnetwerk / EHS

Het aangrenzende Natuurnetwerk is onderverdeeld in verschillende natuurbeheertypen (zie figuur 4)

Figuur 4. *Ligging ten opzichte van Natuurnetwerk*

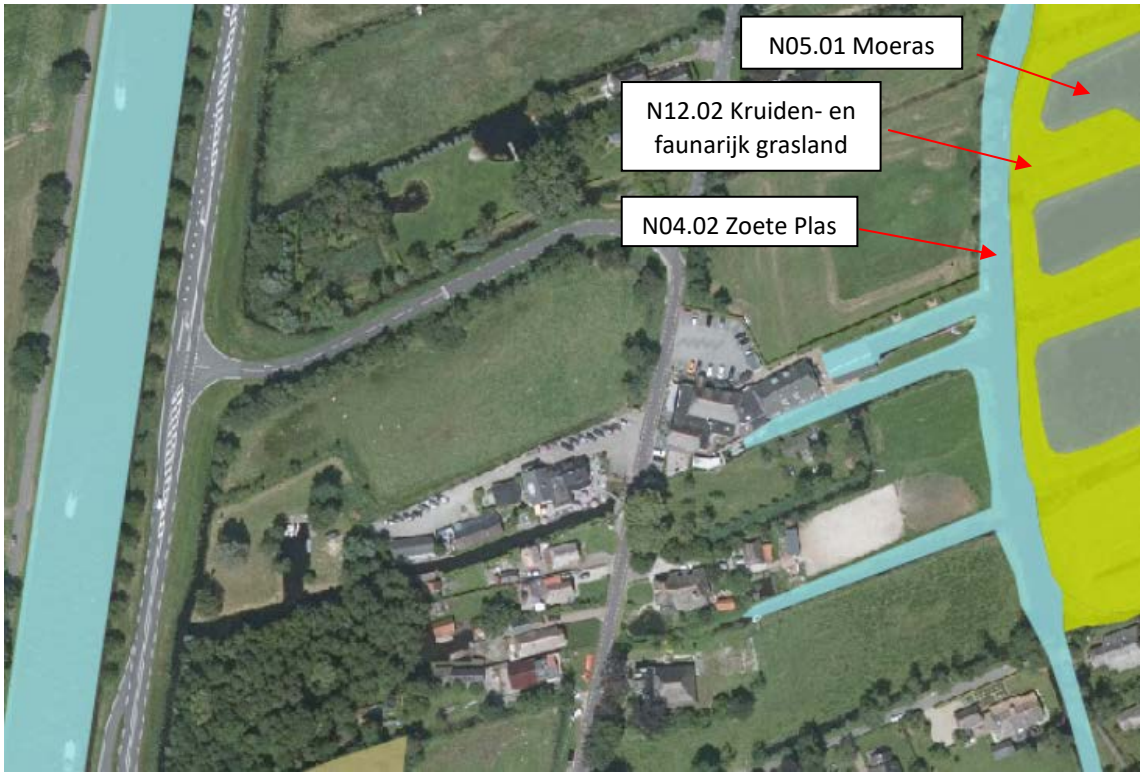

Omdat de ontwikkelingen binnen en op korte afstand van het Natuurdoeltype Zoete plas plaatsvinden, wordt onderstaand een korte beschrijving gegeven van dit Natuurbeheertype.

Beschrijving Natuurbeheertype Zoete plas
Zoete plassen komen vooral voor in het lage deel van Nederland. Het gaat om grote en kleine wateren met voedselrijk, vrij helder, (vrijwel) stilstaand water, waarin waterplanten groeien en verlanding vanaf de oever plaatsvindt. In de diepste delen komen ondergedoken grote fonteinkruiden voor, wat ondieper staan waterplanten met grote drijvende bladen zoals witte waterlelie en gele plomp. De ondergedoken watervegetaties kunnen bestaan uit kranswieren. In ondiep water komen waterplanten als krabbenscheer en groot blaasjeskruid voor. De oevers bestaat uit drijftillen met grote zeggen of riet- en biezenkragen. Zoete plas is van grote betekenis als leefgebied voor libellen, kokerjuffers en waterplanten (Natuurbeheer.nu 2009).

3.4. Beschermde soorten

Ter beoordeling van de kans op de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied zijn in 2012 en 2015 natuurtoetsen op basis van een verkennend veldonderzoek uitgevoerd door Ecogroen Advies respectievelijk Adviesbureau Mertens. Deze natuurtoetsen zijn opgenomen als bijlage 2 en 3 bij de voorliggende geactualiseerde natuurtoets. Op basis van de beide natuurtoetsen zijn de conclusies per beschermde soortgroep als volgt:

Flora
2012
Op het noordelijke perceel kenmerkt de vegetatie zich als grasland van matig tot voedselrijke omstandigheden. In het water van de sloot aan de noordkant van het plangebied en de Dorpsgracht

werden soorten als witte waterlelie, gele plomp, drijvend fonteinkruid, pijlkruid en krabbenscheer aangetroffen. Langs de oevers groeien riet, pitrus, gele lis, liesgras en grote egelskop. Mogelijk komt in de oevers ook gewone dotterbloem voor. Andere beschermde of bedreigde zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht op basis van de aangetroffen vegetatie en groeiplaatsomstandigheden.

2015
Gedurende het verkennend veldonderzoek zijn op het weiland geen beschermde plantensoorten vastgesteld. De oostelijke sloot herbergt geen water- of moerasplanten. In de sloot grenzend aan het noordelijk deel van het plangebied groeit wel krabbenscheer. De ondergroei in deze slootkanten is tevens het pioniersstadium niet ontgroeid, waardoor ook in dit deelgebied beschermde plantensoorten zijn uit te sluiten.

Vogels
2012
Broedbiotoop is aanwezig voor vogels van bos en struweel en bebouwing zoals merel, winterkoning, koolmees, witte kwikstaart en spreeuw. In de watergangen kunnen enkele algemeen voorkomende soorten voorkomen als wilde eend, waterhoen of meerkoet. Het grasland is door de ligging langs de weg en bij opgaande beplanting, bebouwing en parkeerterrein niet geschikt voor weidevogels.
Tijdens het veldbezoek is een roepend mannetje huismus waargenomen op de nok aan de achterzijde van het hotel. Dit territorium-indicerend gedrag duidt op de aanwezigheid van een nest in het gebouw. Deze nestlocatie blijft echter behouden, waardoor geen negatieve effecten op de huismus verwacht worden.
Op het graslandperceel staat een nestpaal voor ooievaars. Deze nestpaal is nog niet gebruikt als nestplaats. Binnen de beoogde ontwikkeling blijft de nestpaal behouden. In het deel van het plangebied waar de nestpaal staat, zal de rust in de toekomstige situatie gehandhaafd blijven.
Overige broedvogels waarvan de nesten onder de Flora- en faunawet jaarrond beschermd waren, worden niet broedend verwacht binnen het plangebied (in de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017 worden jaarrond beschermde nesten niet genoemd).

2015
In de haag komen broedvogels voor en langs en in het water kunnen waterhoen en meerkoet broeden. Geschikte mogelijkheden voor gebouwbewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw ontbreken. Gedurende het verkennend onderzoek zijn geen (oude) nesten aangetroffen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zoals sperwer. In verband met het voorkomen van deze algemene broedvogels is het noodzakelijk dat wordt gewerkt buiten het broedseizoen of op een manier dat vogels niet tot broeden komen.

Grondgebonden zoogdieren
2012
Het onderzoeksgebied vormt alleen het leefgebied van enkele algemeen voorkomende soorten als egel, veldmuis, bosmuis en rosse woelmuis. Mogelijk wordt het ook incidenteel gebruikt als foerageergebied door haas of steenmarter. Omdat het echter alleen gaat om incidenteel foerageergebied is dit niet wettelijk beschermd. Voor de genoemde soorten (m.u.v. steenmarter) geldt bovendien een vrijstelling van de wet. Nergens vormt het plangebied of de aangrenzende watergangen geschikt leefgebied voor de strikt beschermde waterspitsmuis, waardoor aanwezigheid van deze soort uitgesloten kan worden. Schade aan de algemene en licht beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus).

2015

Het is mogelijk dat mol, bosmuis en huisspitsmuis voorkomen. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. De aanwezigheid van matig of zwaar beschermde soorten wordt, gelet op de aanwezige ecotopen en de ligging uitgesloten. Voor waterspitsmuis is het gebied bijvoorbeeld ongeschikt doordat er onvoldoende dekkende vegetatie is.

Vleermuizen

2012

Het plangebied is slechts beperkt geschikt voor vleermuizen en zal alleen incidenteel dienen als foerageergebied. De aangrenzende Dorpsgracht en de opgaande lijnvormige beplanting langs de Dorpsgracht en de Beulakerweg kunnen wel een functie hebben als foerageergebied of vliegroute. Door de soort bomen en de leeftijd wordt niet verwacht dat hier verblijfplaatsen aanwezig zijn. De huidige bebouwing blijft behouden. Op de locatie waar de aanbouw plaats vindt, zijn geen invliegopeningen, waardoor vaste verblijfplaatsen hier kunnen worden uitgesloten. Geconcludeerd wordt dan ook dat geen negatieve effecten zullen optreden op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Wanneer de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht niet boven de 0,5 Lux uitkomt, zullen negatieve effecten optreden op mogelijk aanwezige vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen.

2015

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen zoals kolonie-, paar- en overwinteringsplaatsen kan worden uitgesloten. In het deel van hotel – restaurant Harmonie waar de uitbreiding zal plaats vinden zijn namelijk geen mogelijkheden voor vleermuizen om te verblijven. In de bomen in het oostelijk deel en rond het plangebied (bijvoorbeeld langs de weg) zijn daarnaast geen geschikte openingen voor boombewonende vleermuizen aangetroffen gedurende het verkennend onderzoek op 9 september 2015. Effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen derhalve worden uitgesloten. Gelet op het feit dat er in potentie geen verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zijn in de bebouwing en bomen, zijn de daaraan gekoppelde vliegroutes eveneens uit te sluiten. Het is daarnaast uitgesloten dat er een vleermuisvliegroute in het gebied aanwezig is doordat binnen het plangebied geen opgaande doorgaande elementen zijn die een route tussen foerageergebied en zomerverblijfplaatsen kunnen vormen. Effecten op vliegroutes kunnen derhalve worden uitgesloten. De aanwezigheid van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet aansluiten op het plangebied. Met de realisatie van de plannen zal het gebied gedeeltelijk worden omgezet in natuur en water dat een nieuw foerageergebied zal vormen. Negatieve effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen kunnen derhalve worden uitgesloten.

Amfibieën

2012

Tijdens het veldbezoek zijn in de sloot ten noorden van het plangebied algemene beschermde amfibiesoorten aangetroffen (bastaardkikker en kleine watersalamander). Daarnaast worden ook de laag beschermde Bruine kikker en Gewone pad verwacht. Ondanks intensieve bemonstering van de watergangen zijn geen zwaar beschermde amfibieën als poelkikker en heikikker aangetroffen. Strikt beschermde amfibieën worden op basis van het ontbreken van geschikt leefgebied ook niet verwacht.

2015

Ter plaatse van het plangebied (niet het verharde deel), kunnen licht beschermde soorten voorkomen in lage dichtheid zoals gewone pad. Het voorkomen van zwaar beschermde soorten wordt uitgesloten op basis van aanwezige ecotopen en de verspreiding van zwaar beschermde amfibieën. De natuur- en waterontwikkeling kan hierin wel verandering in brengen. Het gebied wordt hierdoor geschikter voor amfibieën. Negatieve effecten op amfibieën worden derhalve uitgesloten.

Vissen

2012

Tijdens het veldbezoek zijn algemene vissoorten snoek, zeelt en kleine modderkruiper aangetroffen. Ondanks intensieve bemonstering van deze sloot zijn geen andere, strikt beschermde soorten als grote modderkruiper of bittervoorn aangetroffen. Binnen deze sloot kunnen deze soorten dan ook worden uitgesloten.

2015

Met de realisatie van de plannen wordt meer oppervlaktewater gerealiseerd met natuurvriendelijke oevers. Dit komt ten goede aan (beschermde) vissen. Negatieve effecten op vissen worden derhalve uitgesloten.

Reptielen en ongewervelden

2012

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde soorten uit andere soortgroepen (reptielen en ongewervelden) aangetroffen. Omdat uit het nabij gelegen natuurgebied de beschermde soorten groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel, noordse winterjuffer en ringslang bekend zijn, kan niet worden uitgesloten dat zwervende exemplaren van deze soorten incidenteel de locatie aandoen. In het plangebied ontbreken voor deze soorten echter geschikte voortplantings- en overwinteringslocaties, waardoor eventuele negatieve effecten op deze soorten niet aan de orde zijn.
De gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren zijn eveneens bekend uit het nabij gelegen natuurgebied. Gezien het ontbreken van geschikt biotoop en het intensieve veldonderzoek - waarbij beide soorten niet zijn aangetroffen - worden gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren niet in het plangebied verwacht.

2015

Gezien de huidige inrichting ten opzichte van de verspreiding van reptielen, de ligging en de aanwezige ecotopen (weiland) kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde geleedpotigen en mollusken (o.a. brede geelgerande waterroofkever en zeggekorfslak) eveneens worden uitgesloten.

Conclusies in het licht van de Wet natuurbescherming

Beide vorige natuurtoetsen zijn destijds opgesteld in het licht van de toen vigerende Flora- en faunawet. Per 1 januari 2017 is de soortbescherming geregeld in de Wet natuurbescherming, waarbij de lijst met beschermde soorten belangrijke wijzigingen heeft ondergaan. Vele soorten planten, vissen en dagvlinders zijn per 2017 niet meer beschermd. Enkele nieuwe soorten planten, dagvlinders libellen zijn per 2017 aan de lijst met beschermde soorten toegevoegd. Het betreft echter zonder uitzondering (zeer) zeldzame soorten met bijzondere biotoopeisen waaraan het plangebied niet voldoet. De aanwezigheid van deze bijzondere soorten zou bij eerdere ecologische onderzoeken in 2012 en 2015 ongetwijfeld zijn vermeld door de onderzoekers, ongeacht de al dan niet beschermde status. De aanwezigheid van deze nieuw beschermde soorten in het plangebied wordt daarom geheel uitgesloten.

4. Het plan

De ontwikkeling betreft het uitbreiden van het hotel ter plaatse van het agrarisch grasland ten noorden van de huidige bebouwing. Het plan gaat uit van de realisatie van een vrijstaand gebouw dat middels een corridor wordt aangesloten op het bestaande hotel. Hierin worden maximaal 27 hotelkamers ondergebracht, waarmee het totale aantal hotelkamers op 43 komt. Van een uitbreiding van bijbehorende faciliteiten, zoals extra botenverhuur en dergelijke, is geen sprake. Aan de noordzijde worden verder 69 parkeerplaatsen gerealiseerd. Op het overloopterrein wordt ruimte geboden aan nog eens 30 parkeerplaatsen. Grenzend aan de achterzijde van het hotel vindt (dag)recreatief medegebruik plaats dat aansluit op het groene en waterrijke karakter van de omgeving (o.a. aanleggelegenheid).
De oostelijke rand van het terrein wordt ingericht als een brede groene strook, zonder bouwwerken, als een geleidelijke overgang naar het achterliggende natuurgebied. Vanaf de Dorpsgracht wordt een nieuwe sloot met natuurvriendelijke oevers gegraven. De oeverbescherming langs de Dorpsgracht zal worden verwijderd, waarna de oevers van de dorpsgracht natuurvriendelijk worden ingericht. Ten behoeve van de plannen worden enkele groenstructuren verwijderd. Bebouwing wordt niet gesloopt Langs de noordzijde wordt een nieuwe groenstrook gerealiseerd. Figuur 5 toont de beoogde inrichting van het plangebied.

Figuur 5. *Beoogde inrichting*

5. Effecten

5.1. Effecten op Natura 2000

Op basis van de verspreiding van habitats en soorten, de effectenindicator (Broekmeyer 2005, 2010; ministerie van LNV 2008a; ministerie van EL&I 2011) en de aard en omvang van het voorliggende project, is beoordeeld welke mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied De Wieden kunnen optreden.
De beoogde ontwikkeling vindt buiten Natura 2000 plaats. Op voorhand kan daarom worden geconcludeerd dat het plan niet zal leiden tot areaalverlies of versnippering binnen beschermde gebieden. Ook aanpassing van de waterhuishouding binnen Natura 2000 is niet aan de orde.
Verstoring in de aanlegfase zal mogelijk optreden als gevolg van bouwwerkzaamheden. Daarnaast is vermesting en verzuring als gevolg van extra stikstofdepositie door extra verkeersemissies in de gebruiksfase niet op voorhand uitgesloten. Verstoring door verlichting, geluid, beweging of recreatiedruk is eveneens mogelijk. Deze potentiële effecten worden daarom hieronder nader uitgewerkt.

5.1.1. Aanwezige doelsoorten en -habitats

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen kwalificerende habitattypen bekend (Provincie Overijssel 2012). Ook uit de veldinventarisatie blijkt dat geen habitattypen binnen het plangebied of aangrenzende percelen aanwezig zijn. Het meest nabijgelegen habitattype betreft *H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)* op een afstand van 160 meter van het plangebied.
In de sloot ten noorden van het plangebied komt de kleine modderkruiper voor. Daarnaast is in de Dorpsgracht de aanwezigheid van bittervoorn en mogelijk platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever te verwachten. Mogelijk fungeert de Dorpsgracht als foerageergebied of migratieroute voor de meervleermuis. Voor overige soorten geldt dat binnen het plangebied of in de directe omgeving geen geschikt leefgebied of groeiplaats aanwezig is.
Binnen het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor de aangewezen broedvogels. Aan de overzijde van de Dorpsgracht broeden mogelijk rietzanger en snor (Van der Valk et al. 2009). Overige kwalificerende broedvogelsoorten worden op basis van het ontbreken van geschikt biotoop en bekende verspreidingsgegevens (Van der Valk et al. 2009) binnen de invloedsfeer van het plan uitgesloten. Ook voor kwalificerende niet-broedvogels geldt dat zowel het plangebied als het omliggend gebied niet geldt als belangrijk leef- en/of foerageergebied (Van der Valk et al. 2009).

5.1.2. Verstoring

<u>Aanlegfase</u>
Voor vogels van open landschappen geldt een verstoringsdrempel van 47 dB(A) (bron: Reijnen, 1992). In tabel 5.1 is de ligging van deze 47 dB(A)-contour aangegeven voor verschillende bouwwerkzaamheden.

Tabel 5.1 Ligging 47 dB(A)-contour bouwwerkzaamheden

Activiteit	Afstand 47 dB(A)-contour (m)
Geluidarm aggregaat	70
Geluidarme pomp (elektrisch)	48
Compressor	128
Ontgraven met 1 graafmachine	171
12 vrachtwagens. per uur (24 bewegingen)	14
30 vrachtwagens. per uur (60 bewegingen)	35

bron: www.AV-consulting.nl

Maatgevend voor de mate van verstoring is het graven van de nieuwe watergangen. De maximale 47 dB(A)-contour die hiermee samenhangt is weergegeven in figuur 6.

Figuur 6. *Maximale 47 dB(A)-verstoringscontour vogels a.g.v. graafwerkzaamheden (rode cirkel)*

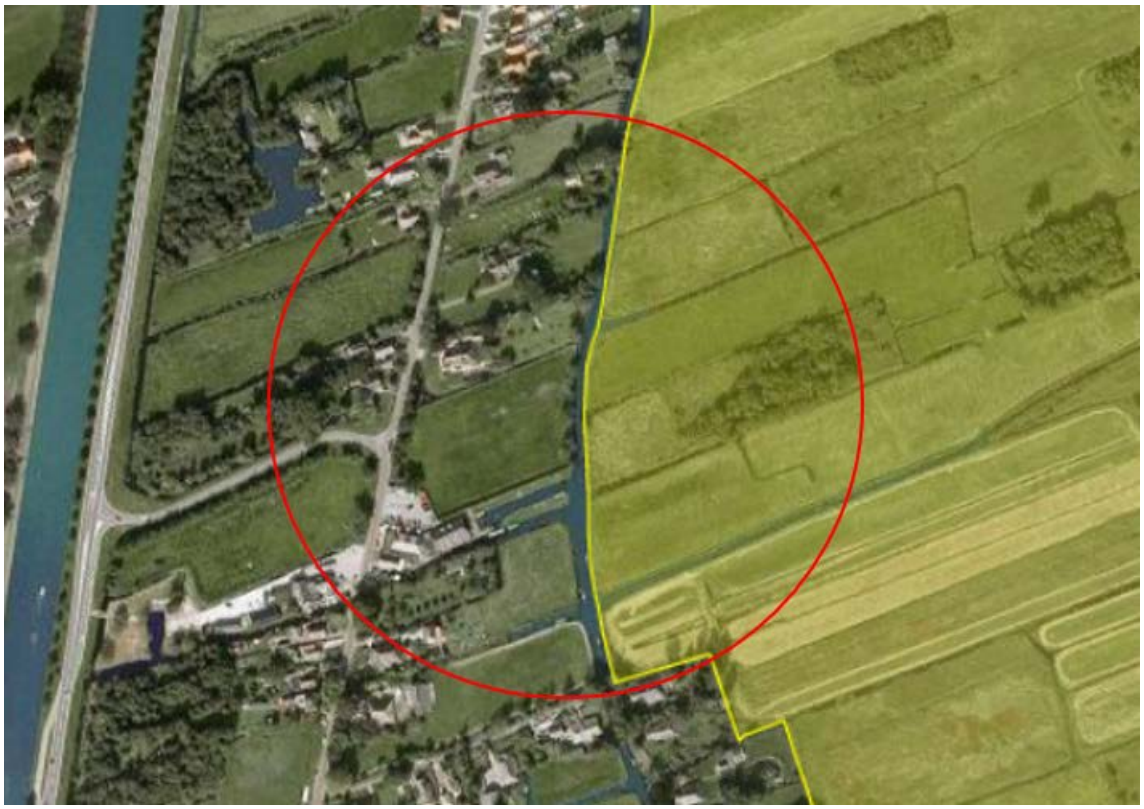

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de 47 dB(A)-contour deels overlapt met Natura 2000 (circa 4,5 ha). Op het totale areaal van dit Natura 2000-gebied (9018 ha) is dit verstoorde areaal zeer gering (0,05%).
Binnen het verstoorde areaal broeden mogelijk de kwalificerende vogelsoorten snor en rietzanger. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt verstoring van broedende vogels op voorhand voorkomen. Voor kwalificerende niet-broedvogels geldt dat zowel het plangebied als het omliggende gebied niet geldt als belangrijk leef- en/of foerageergebied (Van der Valk et al. 2009).

In de aangrenzende watergang komen verder enkele kwalificerende vissoorten en mogelijk platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever voor. Volgens de effectenindicator (ministerie van EZ) zijn alleen de vissoorten gevoelig voor geluid.
Het geluid van de graafwerkzaamheden beïnvloedt de vissen alleen voor zover deze werkzaamheden direct de bestaande watergang raken. Door bij het graafwerk pas als laatste de doorsteek te maken naar de bestaande watergang blijft de verstoring van vissen beperkt tot slechts enkele uren. Mede gezien het

relatief zeer geringe verstoorde areaal en de ruime mogelijkheden voor de vissen om tijdelijk uit te wijken is het verstoringseffect verwaarloosbaar klein.
De aanlegwerkzaamheden zullen verder bij daglicht plaatsvinden, zodat de kwalificerende soort meervleermuis niet wordt beïnvloedt. Bij uitvoering in de wintermaanden zal mogelijk in de schemering bij kunstlicht moeten worden gewerkt. Vleermuizen zijn dan echter ver buiten het plangebied in winterslaap.

Gebruiksfase
In tabel 5.2 en figuur 7 is de verkeerstoename als gevolg van de beoogde ontwikkeling per wegvak weergegeven op basis van CROW-kencijfers ('Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie, 2012). De totale verkeerstoename bedraagt 74 mvt/etm. De Beulakerweg-noord ligt als enige wegvak direct naast Natura 2000.

Tabel 5.2 Verkeersgegevens huidige situatie en toekomstige situatie (intensiteiten in mvt/etmaal)

Wegvak	Huidige intensiteit	Intensiteit 2027 excl. ontwikkeling	Toename door ontwikkeling	Toename %
Beulakerweg noord	634 (2011)	743	4	0,5%
Beulakerweg zuid	801 (2013)	921	7	0,8%
Beulakerweg west-oost*	200 (2015)	225	63	28,0%
N334 noord	3.960 (2014)	4.507	33	0,7%
N334 zuid	3.960 (2014)	4.507	30	0,7%

* tussen N334 en Beulakerweg

Figuur 7. *Toekomstige verkeersafwikkeling vanuit plangebied*

Uit de praktijk van vele akoestische berekeningen blijkt dat een verkeerstoename van 25% niet leidt tot een toename van 1,5 dB of hoger, onafhankelijk van de hoogte van de verkeersintensiteit (bron: Rho Adviseurs). Een toename kleiner dan 1,5 dB is niet hoorbaar voor het menselijk oor en evenmin voor het gehoor van vogels dat aanzienlijk slechter is dan dat van mensen (bron: Alterra-rapport 1482). De verkeerstoename naast Natura 2000 van circa 0,5% op de Beulakerweg-noord leidt dus tot een geluidstoename van (veel) minder dan 1 dB(A) en is derhalve verwaarloosbaar (onhoorbaar) klein.
Alleen voor het wegvak Beulakerweg west-oost is er een verkeerstoename groter dan 25%. Dit wegvak ligt op 100 tot 300 meter van Natura 2000 en kent in de toekomstige situatie een verkeersintensiteit van 288 mvt/etm. Bij verkeersintensiteiten lager dan 2000 mvt/etm is er volgens Reijnen 1992 geen sprake van verstoring van vogels in open landschappen. Ter indicatie; de effectafstand bij 2000 mvt/etm bij 80 km/uur is volgens deze bron slechts 60 meter. Verstoring als gevolg van extra verkeerslawaai kan derhalve geheel worden uitgesloten.

Hetzelfde geldt voor verstoring door licht; het bestaande verkeer en wegverlichting langs de Beulakerweg noord zorgen reeds voor lichtverstoring. De extra auto's als gevolg van het plan voegt daar niets aan toe. Extra verlichting aan en rond het gebouw kan in de zomer leiden tot verstoring van de kwalificerende soort meervleermuis die langs de Dorpsgracht foerageert. De grenswaarde van de meervleermuis ligt bij de 0,5 lux. Ten aanzien van de verlichting van het plangebied in de toekomstige situatie zal een lichtplan moeten worden opgesteld, waaruit blijkt dat de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht kleiner is dan 0,5 lux. Wanneer hier aan voldaan wordt, zullen effecten op de meervleermuis geheel achterwege blijven.
Van verhoging van de reeds vrij hoge recreatiedruk rond het plangebied is geen sprake. Het plan maakt immers geen uitbreiding van bijbehorende faciliteiten mogelijk, zoals extra botenverhuur en dergelijke.

De meervleermuis, enkele vissoorten en waarschijnlijk ook de kwalificerende soorten libellen zullen blijvend profiteren van het nieuwe moerasareaal en de meer natuurvriendelijke oevers langs de randen van het plangebied.

5.1.3. Vermesting en verzuring

Op basis van de verkeersverdeling in tabel 5.2 is de stikstofdepositie op Natura 2000-bepaald in AERIUS Calculator. Op de N334 gaat dit extra verkeer op in het heersende verkeersbeeld. Op grond van jurisprudentie worden de gevolgen voor het milieu van het af- en aanrijdend verkeer niet meer aan het in werking zijn van 33n inrichting toegerekend wanneer dit verkeer kan worden geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld. Dit is het geval op het moment dat het aan- en afrijdende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag nog niet, dan wel niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg bevindt.
Berekening in AERIUS Calculator geeft aan dat op geen enkel stikstofgevoelig Natura 2000-gebied er sprake is van stikstofdepositie hoger dan de drempelwaarde (0,05 mol/ha/jr; zie bijlage 4 AERIUS-berekeningen). Derhalve is er geen enkel depositie-effect en is er geen sprake van een vergunning- of meldingsplicht in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS).

Doordat het agrarisch grondgebruik (inclusief bemesting) aan de noordzijde van het plangebied wordt beëindigd zal de depositie op Natura 2000 per saldo zelfs dalen. AERIUS calculator berekent op basis van de maximaal toegestane hoeveelheid toegediende mest een daling van de depositie van 0,75 mol/ha/jr op het zeer stikstofgevoelige habitat *H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).*

In onderstaande tabel zijn de effecten op de kwalificerende habitats en soorten van het aangrenzende Natura 2000-gebied samengevat.

Tabel 5.3 Effecten op Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied De Wieden

Instandhoudings-doelen	Effecten
Habitattypen	Het meest nabijgelegen habitattype betreft *H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)* op een afstand van 160 meter van het plangebied. Verstoring door geluid en extra stikstofdepositie op dit habitat zijn verwaarloosbaar klein. Doordat het agrarisch grondgebruik (inclusief bemesting) aan de noordzijde van het plangebied wordt beëindigd, zal de depositie op dit (zeer) stikstofgevoelige Natura 2000-gebied per saldo zelfs dalen.
Habitatsoorten	In de aangrenzende watergang komt de kleine modderkruiper voor en mogelijk ook bittervoorn, platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever. Mogelijk fungeert de Dorpsgracht als foerageergebied of migratieroute voor de meervleermuis. Verstoring van waterorganismen tijdens aanlegwerkzaamheden kan door maatregelen geminimaliseerd worden. Door te werken tijdens daglicht of in de

	winterperiode blijven effecten op de meervleermuis geheel achterwege. In de gebruiksfase zal de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht kleiner dan 0,5 lux moeten blijven om verstoring van de meervleermuis te voorkomen. Enkele genoemde kwalificerende soorten (en enkele andere) profiteren blijvend van het nieuwe natuurareaal langs de oostrand van het plangebied
Broedvogels	Aan de overzijde van de Dorpsgracht broeden mogelijk rietzanger en snor. Door de aanlegwerkzaamheden buiten het broedseizoen op te starten blijven verstoringseffecten geheel achterwege. Het plan leidt niet tot extra recreatiedruk op het Natura 2000-gebied.
Niet-broedvogels	Voor kwalificerende niet-broedvogels geldt dat zowel het plangebied als het omliggend gebied geen belangrijk leef- en/of foerageergebied vormt.

5.2. Effecten op het Natuurnetwerk

Zowel de Dorpsgracht als het haventje kennen een steile beschoeiing van stalen platen. Verlanding, karakteristiek voor het natuurbeheertype Zoete plas, kan zodoende niet plaatsvinden. Daarnaast is de Dorpsgracht een intensief gebruikte watergang en in het haventje meren dagelijks bootjes aan. Hierdoor zijn de huidige natuurwaarden binnen dit water beperkt en kan gesteld worden dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurbeheertype Zoete plas grotendeels ontbreken.
Een onderdeel van de beoogde ontwikkeling is het verwijderen van de oeverbeschoeiing langs de Dorpsgracht en deze vervolgens natuurlijk in te richten. Daarnaast wordt een nieuwe sloot gegraven die in verbinding komt te staan met de Dorpsgracht. Ook deze nieuwe sloot zal natuurlijk worden ingericht. Hoewel deze werkzaamheden mogelijk tijdelijk tot extra vertroebeling van het water leiden en verstoring van het waterleven kunnen veroorzaken (voor zover niet reeds aan de orde vanwege het vaarverkeer), zullen ze uiteindelijk leiden tot een positieve impuls op het Natuurbeheertype. Op de oevers kunnen zich in de toekomst bijvoorbeeld zeggen of riet- en biezenkragen gaan vormen, geschikt als leefgebied voor libellen en kokerjuffers worden. De overige effecten op het Natuurnetwerk ten oosten van de Dorpsgracht komen qua aard en omvang overeen met die op Natura 2000, zoals beschreven in de vorige paragraaf.

Conclusie: tegenover een tijdelijke geringe verstoring staat een blijvende versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van dit deel van het Natuurnetwerk.

5.3. Effecten op beschermde soorten

De effecten op beschermde soorten zijn samengevat in onderstaande tabel. Onderstaande conclusies wijzigen niet in het licht van de nieuwe Wet natuurbescherming die sinds 1 januari 2017 van kracht is.

Tabel 5.4 Effecten op beschermde soorten

Soortgroep	Effecten
Flora	Beschermde soorten ontbreken.
Vogels	Vaste nestplaatsen (huismus) worden ontzien. Voor de overige soorten dienen aanlegwerkzaamheden buiten het broedseizoen te worden opgestart zodat vestiging van broedende vogels wordt voorkomen. In de gebruiksfase is er geen verschil ten opzichte van de bestaande verstoring.
Grondgebonden zoogdieren	Voor de eventueel aanwezige soorten geldt een provinciale vrijstelling voor ruimtelijke inrichting.
Vleermuizen	De aanwezigheid van verblijfplaatsen zoals kolonie-, paar- en overwinterings-plaatsen kan worden uitgesloten.. Wanneer de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht niet boven de 0,5 Lux uitkomt, zijn negatieve effecten op

	mogelijk aanwezige vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen niet aan de orde. Het nieuwe moerasgebied aan de oostrand van het plangebied zal gaan fungeren als nieuw foerageergebied voor vleermuizen.
Amfibieen	Voor de aanwezige beschermde soorten geldt een provinciale vrijstelling voor ruimtelijke inrichting. Zwaar beschermde soorten ontbreken. Het nieuwe moerasgebied aan de oostrand van het plangebied zal gaan fungeren als nieuw leefgebied.
Vissen	Beschermde soorten ontbreken binnen het plangebied. Tijdelijke verstoring van vissen buiten het plangebied tijdens de aanlegwerkzaamheden kan door maatregelen worden voorkomen. De vervanging van steile beschoeiingen door natuurvriendelijke oevers is een blijvende biotoopverbetering voor alle soorten.
Reptielen en ongewervelden	Binnen het plangebied zijn deze afwezig. Het nieuwe moerasgebied en vervanging van steile beschoeiingen door natuurvriendelijke oevers is een blijvende biotoopverbetering voor alle soorten.

5.4. Conclusie

De Wet natuurbescherming en het provinciaal beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk staan de uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg indien de volgende maatregelen in acht worden genomen:

- Aanlegwerkzaamheden opstarten buiten het broedseizoen;
- Lichtsterkte langs de Dorpsgracht beperken tot max, 0,5 lux;
- Nieuwe watergangen pas op het laatst aansluiten op de Dorpsgracht.

Vanwege het nieuwe moerasareaal, het vervangen van steile beschoeiingen door natuurlijke oevers en het opheffen van het agrarisch grondgebruik aan de noordzijde heeft het plan per saldo een licht positief effect.

Bijlage 1 Bronnen

- Alterra, Dobben, H.F. van (2012): '*Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000*' Alterra-rapport 2397;
- Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden (2008): '*Verstoringsgevoeligheid van vogels - Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*'. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Broekmeyer, M.E.A (2005): '*Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren'* Wageningen, Alterra-rapport 1375.
- Broekmeyer, M.E.A. (2010); '*Update effectenindicator*' Alterra-rapport 1976.
- Provincie Overijssel (2017): '*Definitief Natura 2000 beheerplan De Wieden en Weerribben'*
- Reijnen, M. et al (1992): '*Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties*', Rijkswaterstaat/DLO
- Valk, M Van der., T.J. Boudewijn, G.J. van Geest, R. Lensink & W.M. Liefveld (2008): '*Achtergronddocument 1:Ecologie, voortoets en maatregelen. Achtergronddocument bij het Natura 2000- beheerplan voor De Wieden en De Weerribben'* Bureau Waardenburg i.s.m. Witteveen + Bos i.o.v. Provincie Overijssel.
- http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1
- www.AV-consulting.nl
- www.calculator.aerius.nl/calculator
- www.sovon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator
- www.waarneming.nl

Bijlage 2 Natuurtoets Ecogroen Advies

Natuurtoets hotel De Harmonie Giethoorn

Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Colofon

Titel: Natuurtoets hotel De Harmonie
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 12-264
Status: Definitief
Datum: 29 oktober 2012
Auteur: Ir. D. J. (David) Sietses
Veldonderzoek: Ir. D. J. (David) Sietses
Eindredactie: Ir. A.B. (Arjen) Goutbeek

Opdrachtgever: Buro Vijn
Contactpersoon: Dhr. E. Venema

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64
I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2012)
Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Sietses, D.J. (2012). Natuurtoets hotel De Harmonie Giethoorn; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 12-264. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

1 Inleiding ... 4
1.1 Aanleiding en doelstelling ... 4
1.2 Plangebied ... 4
1.3 Algemene opzet ... 6

2 Flora- en faunawet ... 7
2.1 Juridisch kader ... 7
2.2 Methode ... 7
2.3 Flora ... 7
2.4 Zoogdieren ... 8
2.5 Vogels ... 9
2.6 Amfibieën ... 10
2.7 Vissen ... 10
2.8 Overige soorten ... 11
2.9 Conclusie Flora- en faunawet ... 11

3 Natuurbeschermingswet ... 12
3.1 Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet ... 12
3.2 Natura 2000-gebied De Wieden ... 12
3.3 Effectanalyse en –beoordeling ... 14
3.4 Conclusie Natuurbeschermingswet ... 15

4 Ecologische Hoofdstructuur ... 16
4.1 Beleidskader ... 16
4.2 Toetsing EHS-beleid ... 16
4.3 Conclusie EHS ... 18
4.4 Waardevolle natuur buiten de EHS ... 18

Geraadpleegde bronnen ... 19

Bijlagen
1 ... Inrichtingsschets uitbreiding hotel De Harmonie
2 ... Wettelijk kader Flora- en faunawet
3 ... Verspreiding Kleine modderkruiper
4 ... Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied De Wieden

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In verband met de voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan voor de uitbreiding van hotel De Harmonie te Giethoorn, is in opdracht van Buro Vijn een onderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de EHS. Doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de (mogelijk) aanwezige beschermde soorten, te bepalen of negatieve effecten te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden en om te bepalen of de ontwikkelingen te maken hebben met het EHS-beleid.

1.2 Plangebied

Huidige situatie
De planlocatie is gelegen aan de Beulakerweg 55 aan de noordkant van Giethoorn. Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door de Dorpsgracht (figuur 1.1).

Figuur 1.1 *Ligging plangebied ten noorden van Giethoorn.*

Het plangebied kan in grofweg twee delen gesplitst worden. Op het zuidelijke deel bevindt zich hotel De Harmonie, inclusief parkeergelegenheid en een haventje (figuur 1.2). Het noordelijke deel bestaat momenteel uit grasland met aan de wegzijde enkele eiken en aan de Dorpsgracht enkele essen, zwarte elzen en gewone vlieren. In het noorden grenst het plangebied aan een sloot, die met de Dorpsgracht in verbinding staat. Het zuidelijke en noordelijke deel van het plangebied worden van elkaar gescheiden door een beukenhaag.

Aan de overzijde van de Dorpsgracht ligt het natuurgebied De Wieden. Dit gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied en is begrensd als Ecologische Hoofdstructuur (vanaf nu EHS).

Figuur 1.2 *In het zuidelijke deel van het plangebied bevindt zich hotel De Harmonie met een haventje voor recreatief gebruik.*

Figuur 1.3 *Het noordelijke deel van het plangebied betreft een intensief gebruikt grasland, omzoomd door enkele bomen.*

Beoogde plannen
(Onderstaande tekst is grotendeels gebaseerd op het conceptbestemmingsplan Giethoorn 'Uitbreiding hotel De Harmonie' van 14 juni 2012.)

De ontwikkeling betreft het uitbreiden van het hotel. Hierbij wordt het stuk grasland ten noorden van de huidige bebouwing ontwikkeld ten behoeve van het hotel. Het plan gaat uit van de realisatie van een vrijstaand gebouw, direct aansluitend op de bestaande bebouwing. Hierin wordt maximaal 40 hotelkamers ondergebracht. Tevens worden functies ten behoeve van de gasten voorgesteld. Hierbij kan gedacht worden aan een sportruimte en eventueel een binnenzwembad. Aan de noordzijde van het terrein zal worden voorzien in de parkeerbehoefte voor circa 100 auto's. Aan de achterzijde worden dagrecreatieve voorzieningen voorgesteld.

De oostzijde van het terrein wordt ingericht ten behoeve van buitenrecreatie. De oostelijke rand wordt ingericht als een brede groene strook, zonder bouwwerken, waarmee een geleidelijke overgang naar het achterliggende natuurgebied wordt bereikt. Halverwege het graslandperceel wordt vanaf de Dorpsgracht een nieuwe sloot gegraven. De oeverbescherming langs de Dorpsgracht zal worden verwijderd, waarna de oevers van de dorpsgracht natuurvriendelijk worden ingericht. Ook de oevers van de nieuwe sloot zullen natuurvriendelijk worden ingericht. Langs de noordzijde wordt ook een groenstrook voorgesteld. Deze dient ter afscherming van het parkeerterrein en voor de privacy van het noordelijke gelegen woonperceel.

Ten behoeve van de plannen worden enkele groenstructuren verwijderd. Bebouwing wordt niet gesloopt. Voor een inrichtingsschets van de plannen wordt verwezen naar bijlage 1.

1.3 Algemene opzet

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en mogelijke beperkingen in relatie tot natuurwet- en regelgeving is het volgende in beeld gebracht:

- Ten eerst is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het plangebied (hoofdstuk 3 en 4).

Hoewel het hele perceel onderzocht is, gaat de toetsing alleen in op de aangeleverde, geplande inrichting volgens het conceptbestemmingsplan. Wanneer de inrichting wijzigt, verruimd wordt of anderzijds afwijkt, is mogelijk een nieuwe toetsing of actualisatie noodzakelijk.

2 Flora- en faunawet

2.1 Juridisch kader

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal plant- en diersoorten en gaat hierbij uit van het nee, tenzij-beginsel. Centraal in de bescherming staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, de meeste zoogdieren, amfibieën en reptielen en een aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd zijn. In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft in die zin de nodige consequenties bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Om te bepalen of door een bepaalde activiteit beschermde soorten verstoord of verontrust worden, is kennis nodig over de al dan niet aanwezigheid van beschermde soorten. Deze informatie kan bijvoorbeeld afkomstig zijn uit recente onderzoeken of verspreidingsatlassen. Vaak ontbreekt echter specifieke informatie over de locatie waar werkzaamheden of herinrichtingen gepland zijn. Het (laten) uitvoeren van een inventarisatie biedt dan uitkomst.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 Methode

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek op 25 juni 2012. Tijdens dit veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Voor zover mogelijk zijn alle soortgroepen geïnventariseerd. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over (mogelijk) aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en/of te verwachten.

2.3 Flora

Omdat het veldbezoek in het groei- en bloeiseizoen is uitgevoerd, is een redelijk goed beeld verkregen van de aanwezige plantensoorten (de meeste verwachte soorten zouden aangetroffen kunnen worden). De in het zuidelijke deel aanwezige vegetatie bestaat geheel uit erfbeplanting. Beschermde of bedreigde soorten worden hier niet verwacht.

Op het noordelijke perceel kenmerkt de aangetroffen vegetatie zich als grasland van matig tot voedselrijke omstandigheden. Opvallende soorten zijn Gestreepte witbol, Gewone smeerwortel, Kruipende boterbloem, Rode klaver, Veldzuring, maar het grasland wordt verder gedomineerd door Engels raaigras. Langs de Beulakerweg staan enkele eiken en langs de Dorpsgracht enkele elzen, Gewone vlier en Gewone es. De ondergroei is hier wat ruiger dan het grasland en de dominante soort betreft hier Riet.

In het water van de sloot aan de noordkant van het plangebied en de Dropsgracht werden soorten als Witte waterlelie, Gele Plomp, Drijvend fonteinkruid, Pijlkruid en Krabbenscheer aangetroffen.

Langs de oevers zijn nog enkele andere soorten aangetroffen zoals Riet, Pitrus, Gele lis, Liesgras en Grote egelskop. Mogelijk komt in de oevers ook Gewone dotterbloem voor. Omdat de soort in het voorjaar bloeit, is de soort in juni vaak niet meer te herkennen. Het blad wat dan nog enkel zichtbaar is staat vaak tussen het hogere riet. Gewone dotterbloem is

opgenomen in tabel 1, algemene soorten, wat betekent dat bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling geldt op de verbodsbepalingen.

Andere beschermde of bedreigde zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht op basis van de aangetroffen vegetatie en groeiplaats-omstandigheden. Vervolgstappen als een nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag is voor flora niet aan de orde.

2.4 Zoogdieren

Grondgebonden soorten
Het onderzoeksgebied vormt alleen het leefgebied van enkele algemeen voorkomende soorten als Egel, Veldmuis, Bosmuis en Rosse woelmuis. Mogelijk wordt het ook incidenteel gebruikt als foerageergebied door Haas of Steenmarter. Van deze soorten valt alleen Steenmarter in de categorie waarvoor geen vrijstelling geldt op de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ontwikkelingen (zgn. tabel 2-soort: overige soorten). Omdat het echter alleen gaat om incidenteel foerageergebied is dit niet beschermd. Voor de overige soorten geldt de vrijstelling wel, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

De oevers van de watergangen zijn tevens onderzocht op de geschiktheid voor de strikt beschermde - en in De Wieden relatief algemeen voorkomende – Waterspitsmuis (tabel 3-soort). Nergens vormt het plangebied of de aangrenzende watergangen geschikt leefgebied, waardoor aanwezigheid van deze soort uitgesloten kan worden.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

Vleermuizen
Omdat slechts één dagbezoek is uitgevoerd, heeft geen gericht vleermuisonderzoek plaatsgevonden. Het plangebied zelf (het grasland) is slechts beperkt geschikt voor vleermuizen en zal alleen incidenteel dienen als foerageergebied. De aangrenzende Dorpsgracht en de opgaande lijnvormige beplanting langs de Dropsgracht en de Beulakerweg kunnen wel een functie hebben als foerageergebied of vliegroute. Door de soort bomen en de leeftijd hiervan wordt niet verwacht dat hier verblijfplaatsen aanwezig zullen zijn. De huidige bebouwing blijft behouden. Op de locatie waar de aanbouw plaats vindt zijn geen invliegopeningen, waardoor vaste verblijfplaatsen hier kunnen worden uitgesloten. Geconcludeerd wordt dan ook dat geen negatieve effecten zullen optreden op eventueel aanwezige verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

Omdat als gevolg van de plannen naar verwachting een toename van de verlichting gaat plaatsvinden, bestaat de kans dat leefgebied van vleermuizen (vliegroute of foerageergebied) verstoord wordt. De mate van verstoring door verlichting verschilt per soort. Meervleermuis[1] is bijvoorbeeld zeer verstoringsgevoelig voor lichtverstoring, terwijl Laatvlieger soms juist bij verlichting gaat foerageren op insecten die aangetrokken worden door deze verlichting. Voor Meervleermuis fungeert de Dorpsgracht naar verwachting als foerageergebied of migratieroute van individuen die overdag in gebouwen in de wijde omgeving verblijven (actieradius 10 km). De soort is hier (boven het water) alleen ’s nachts actief. Meervleermuis mijden gebieden (wateroppervlaktes) die verlicht worden. Als verstoringsmaat van Meervleermuis wordt vaak 0,5 lux (ter referentie, de volle maan heeft bij helder weer een lichtintensiteit van circa 0,27 lux) gehanteerd als grenswaarde (Zoogdiervereniging, 2012). (Zoogdiervereniging, 2012). En bekend is zelfs dat bij volle maan sommige vleermuissoorten soorten minder actief zijn (Zoogdiervereniging 2012).

De Dropsgracht ter hoogte van het plangebied is in de huidige situatie vrij donker. Indien het plaatsen van kunstlicht (met name langs de Dorpsgracht) noodzakelijk is, wordt het noodzakelijk geacht om de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht niet boven de 0,5 lux

[1] Meervleermuis is als Habitatrichtlijnsoort aangewezen voor De Wieden en kolonies van deze soort zijn bekend uit Giethoorn en omgeving (Tuitert & Haarsma 2005, Zoon 2008 en Douma *et al.* 2011).

te laten komen, zodat geen negatieve effecten op vleermuizen zullen optreden. Dit kan naar verwachting bereikt worden door bijvoorbeeld gebruik te maken van zogenaamde marterverlichting. Dit type verlichting verstrooit niet naar de omgeving, maar verlicht lokaal de grond. Het toepassen van 'Amber verlichting' verdient sterk de aanbeveling.

Op dit moment is het onduidelijk of de Dorpsgracht als foerageergebied of migratieroute fungeert voor vleermuizen. Nader onderzoek kan hier uitsluitsel over geven. Wanneer geen vliegroute aanwezig is, hoeft daar ook geen rekening mee gehouden te worden. Wanneer deze wel aanwezig is en het betreft een migratieroute of foerageergebied van een lichtgevoelige soort als Meervleermuis, dan moeten de plannen dusdanig worden aangepast dat de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht niet hoger dan 0,5 lux is. Dit kan uiteraard ook zonder extra onderzoek al in de plannen worden opgenomen.

Wanneer de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht niet boven de 0,5 Lux uitkomt, worden in het kader van de Flora- en faunawet geen negatieve effecten verwacht op mogelijk aanwezige vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen.

2.5 Vogels

Algemene soorten
Door de aanwezigheid van groenstructuren in en in de directe omgeving van het plangebied en de aanwezige bebouwing, is broedbiotoop aanwezig voor vogels van bos en struweel en bebouwing zoals Merel, Winterkoning, Koolmees, Witte kwikstaart en Spreeuw. In de watergangen kunnen enkele algemeen voorkomende soorten voorkomen, waarbij gedacht kan worden aan Wilde eend, Waterhoen of Meerkoet. Het grasland is door het gebruik en de ligging bij opgaande beplanting, bebouwing en parkeerterrein) niet geschikt is voor weidevogels (te kleinschalig en te intensief gebruik).

De aangetroffen en te verwachten soorten zijn algemeen voorkomende soorten. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt, ook voor algemene soorten, echter wel een verbod op handelingen die soort, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor schadelijke werkzaamheden (die gepland worden) in het broedseizoen wordt geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. Wanneer werkzaamheden uitgevoerd worden buiten het broedseizoen is voor vogels in dit geval geen ontheffing nodig.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten
Voor een aantal soorten geldt echter dat hun verblijfplaatsen (nest) en de functionele omgeving daarvan jaarrond beschermd is. Bij verstoring of vernieling van nesten of leefgebied moet voor deze soorten ook buiten het broedseizoen een ontheffing aangevraagd worden. Dit betreffen de broedvogels Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw.

Wanneer een dergelijke soort broedend aanwezig is en deze broedlocatie gaat verloren of wordt verstoord, moet worden bepaald of in de omgeving geschikte uitwijkplaatsen zijn en is mogelijk een ontheffingsaanvraag nodig. Tijdens het veldbezoek is een roepend mannetje Huismus waargenomen op de nok aan de achterzijde van het hotel. Dit territorium indicerend gedrag duidt op de aanwezigheid van een nest van Huismus in het gebouw. Deze nestlocatie blijft echter behouden, waardoor geen negatieve effecten op Huismus verwacht worden.

Op het graslandperceel staat een nestpaal voor Ooievaars. Deze nestpaal is recentelijk geplaatst en heeft nog niet gediend als nestplaats van Ooievaar (mond. med. hoteleigenaar). Binnen de beoogde ontwikkeling blijft de nestpaal behouden. In het deel van het plangebied waar de nestpaal staat, zal de rust in de in de toekomstige situatie gehandhaafd blijven. Negatieve effecten op deze potentiële nestlocatie van Ooievaar zullen zodoende niet optreden.

Overige broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden niet broedend verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op deze soortgroep kunnen dan ook worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten dan ook niet aan de orde.

2.6 Amfibieën

Binnen en grenzend aan het plangebied zijn diverse watergangen aanwezig die geschikt kunnen zijn voor amfibieën. Het gaat dan met name om de sloot aan de noordzijde van het plangebied. De Dorpsgracht en het haventje zijn te diep en te steil om als voortplantingsgebied van amfibieën te kunnen fungeren.

Tijdens het veldbezoek zijn in de sloot ten noorden van het plangebied alleen algemene laag beschermde amfibiesoorten aangetroffen, namelijk Bastaardkikker en Kleine watersalamander. Daarnaast wordt ook de laag beschermde Bruine kikker en Gewone pad verwacht. Ondanks intensieve bemonstering van de watergangen zijn geen strikt beschermde amfibieën als Poelkikker (Ff-wet tabel 3, HRL Bijlage IV) aangetroffen. Poelkikker en Heikikker zijn soorten die bekend zijn in het naastgelegen natuurgebied De Wieden. Voortplanting van deze soort wordt op basis van het veldonderzoek en aangetroffen biotoop in het plangebied uitgesloten. Ook overwintering van Poelkikker, die voornamelijk onder begroeiing overwinterd, is eveneens niet te verwachten. Andere strikt beschermde amfibieën worden op basis van het ontbreken van geschikt leefgebied eveneens niet verwacht. Vervolgstappen zoals een gerichte inventarisatie is dan ook niet noodzakelijk.

Effecten op overwinterende en voortplantende laag beschermde amfibieën kunnen – mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën (respectievelijk half november – februari/maart en maart – half augustus). De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in of nabij water.

2.7 Vissen

Voor vissen geldt dat met name de sloot ten noorden van het plangebied geschikt leefgebied vormt. Tijdens het veldbezoek is hier naast de algemenere vissoorten Snoek en Zeelt ook de beschermde Kleine modderkruiper aangetroffen (Ff-wet Tabel 2, HRL Bijlage II) (figuur 2.1 en bijlage 3). Voor de soort zijn tevens instandhoudingsdoelen opgesteld binnen het Natura 2000-gebied De Wieden.

Figuur 2.1 *Aangetroffen Kleine Modderkuiper in de sloot ten noorden van het plangebied.*

Ondanks intensieve bemonstering van deze sloot zijn geen andere, strikt beschermde, maar in De Wieden relatief algemeen voorkomende soorten als Grote modderkruiper of Bittervoorn aangetroffen. Binnen deze sloot kunnen deze soorten dan ook worden uitgesloten. Overigens geldt dat binnen deze sloot geen werkzaamheden plaatsvinden, waardoor negatieve effecten op in deze sloot aanwezige beschermde Kleine modderkruiper kunnen worden uitgesloten.

De oevers van de brede Dorpsgracht bestaan uit steile beschoeiing van stalen platen. Hierdoor ontbreekt een goed ontwikkelde vegetatie, waardoor het water hier geen geschikt leefgebied vormt voor beschermde vissensoorten. Wel zal de Dorpsgracht door vissen gebruikt worden als migratieroute tussen belangrijke leefgebieden. Binnen de beoogde plannen zal de stalen beschoeiing aan de oevers van de Dorpsgracht worden verwijderd, waarna deze natuurvriendelijk worden ingericht. Dit leidt uiteindelijke tot een positief effect op vissensoorten, omdat het leefgebied wordt vergroot. Alleen tijdens de aanlegwerkzaamheden kunnen kortstondig effecten op eventueel aanwezige beschermde vissensoorten optreden omdat in het water gewerkt wordt. Bij aanvang van deze werkzaamheden kunnen vissen echter wegzwemmen, waardoor geen negatieve effecten op beschermde vissoorten verwacht worden.

Wel dient opgemerkt te worden dat bij het graven van de nieuwe sloot het van belang is om vanaf het land te werken. Hierdoor worden effecten op eventueel migrerende vissen geminimaliseerd.

2.8 Overige soorten

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde soorten uit andere soortgroepen (reptielen en ongewervelden) aangetroffen.

Omdat uit het nabij gelegen natuurgebied de beschermde soorten Groene glazenmaker, Gevlekte witsnuitlibel, Noordse winterjuffer en Ringslang bekend zijn, kan niet worden uitgesloten dat zwervende exemplaren van deze soorten de locatie aandoen. In het plangebied ontbreken voor deze soorten geschikte voortplantings- en overwinteringlocaties, waardoor eventuele negatieve effecten op deze soorten in deze situatie niet aan de orde zijn.

De soorten Gestreepte waterroofkever en Platte schijfhoren zijn eveneens bekend uit het nabij gelegen natuurgebied. Gezien het ontbreken van geschikt biotoop en het intensieve veldonderzoek - waarbij beide soorten niet zijn aangetroffen - worden Gestreepte waterroofkever en Platte schijfhoren niet in het plangebied verwacht.

Vervolgstappen als nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag zijn in deze situatie voor ongewervelden en reptielen niet aan de orde.

2.9 Conclusie Flora- en faunawet

Geconcludeerd wordt dat negatieve effecten te verwachten zijn op individuen en leefgebied van beschermde soorten. De negatieve effecten op groeiplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen hebben hoofdzakelijk betrekking op *algemene soorten* (tabel 1-soorten van de Flora- en faunawet), *vogels* (beoordeeld als tabel 2-soorten van de Flora- en faunawet) en vleermuizen (tabel 3-soorten). Voor de *algemene soorten* geldt een algehele vrijstelling op de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Het aanvragen van een ontheffing op de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is voor deze soorten dan ook niet noodzakelijk. De zorgplicht blijft, ongeacht de status van de soorten, wel van kracht.

Voor alle *vogelsoorten* geldt dat voor schadelijke werkzaamheden in het broedseizoen geen ontheffing wordt verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt.

Daarnaast bestaat de kans dat negatieve effecten op foerageergebied of vliegroutes van *vleermuizen* optreden als gevolg van een toename van verlichting binnen het plangebied. De Dropsgracht ter hoogte van het plangebied is in de huidige situatie vrij donker. Indien het plaatsen van kunstlicht (met name langs de Dorpsgracht) noodzakelijk is, wordt het noodzakelijk geacht om de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht niet boven de 0,5 lux te laten komen, zodat geen negatieve effecten op vleermuizen zullen optreden.

Bij het graven van de nieuwe sloot is het van belang dat deze vanaf het land naar de Dorpsgracht wordt gegraven. Hierdoor worden effecten op eventueel migrerende *vissen* geminimaliseerd.

3 Natuurbeschermingswet

3.1 Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet

Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie, die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). Deze richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten beschermd moeten worden. De EU-lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan en moeten instandhoudingsmaatregelen nemen om deze gebieden te beschermen. De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn in Nederland geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet kent voor de Natura 2000-gebieden een vergunningenstelsel en beheerplannen. Hiermee is een zorgvuldige afweging van activiteiten in en rond de natuurgebieden die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden en hun natuurwaarden gewaarborgd. Activiteiten en projecten mogen in principe alleen uitgevoerd worden wanneer geen significante schade aan de beschermde natuurwaarden (uit gedrukt in instandhoudingdoelen) wordt gedaan.

Het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet strekt zich uit tot gebieden die zijn aangewezen of aangemeld onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en de Beschermde Natuurmonumenten. Omdat de aanwijzing van het bij deze studie betrokken Natura 2000-gebied nog in een ontwerpfase verkeert, wordt zowel aan het ontwerpbesluit als aan de originele aanwijzing/aanmelding getoetst.

3.2 Natura 2000-gebied De Wieden

Algemene beschrijving
Het gebied De Wieden is een uitgestrekt laagveenmoeras met meren en kanalen met daartussen natte graslanden, natte heiden, trilvenen, galigaanmoerassen, rietland en moerasbos. Het gebied is een restant van het laagveengebied dat zich ooit van Zwolle tot ver in Friesland uitstrekte. Een groot deel bestaat nu uit uitgeveende petgaten. Alle successiestadia van open water tot en met moerasheide en veenbos zijn aanwezig. Het gebied De Wieden is beïnvloed door het oude rivierstelsel van de Overijsselse Vecht. Er komen ondiepe kleiafzettingen voor. Door vervening met bredere petgaten zijn de grote meren ontstaan. Het Giethoornse- en Duiningermeer zijn natuurlijke meren (Ministerie van LNV 2008).

De Wieden is aangewezen als speciale beschermingszone voor negen habitattypen, elf habitatrichtlijnsoorten, twaalf broedvogels en twaalf niet broedvogels (tabel 3.1)

Tabel 3.1 *Overzicht van habitattypen en soorten in het Natura 2000-gebied De Wieden.*

Habitattypen
Kranswierwateren, Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, Vochtige heiden, Blauwgraslanden, Ruigten en zomen, Trilvenen, Veenmosrietland, Galigaanmoerassen en Veenbossen
Habitatsoorten
Platte schijfhoren, Gevlekte witsnuitlibel, Grote vuurvlinder, Gestreepte waterroofkever, Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Meervleermuis, Geel schorpioenmos en Groenknolorchis.
Broedvogels
Aalscholver, Roerdomp, Purperreiger, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Kwartelkoning, Watersnip, Zwarte stern, Paapje, Snor, Rietzanger en Grote karekiet.
Niet-broedvogels
Fuut, Aalscholver, Kleine zwaan, Kolgans, Grauwe gans, Smient, Krakeend, Tafeleend, Kuifeend, Nonnetje, Grote zaagbek en Visarend.

Ter hoogte van het plangebied
Het plangebied ligt op circa 10 meter van de begrenzing van het Natura 2000-gebied De Wieden. Alleen de Dorpsgracht ligt hier tussen het plangebied en Natura 2000-gebied (figuur 3.1).

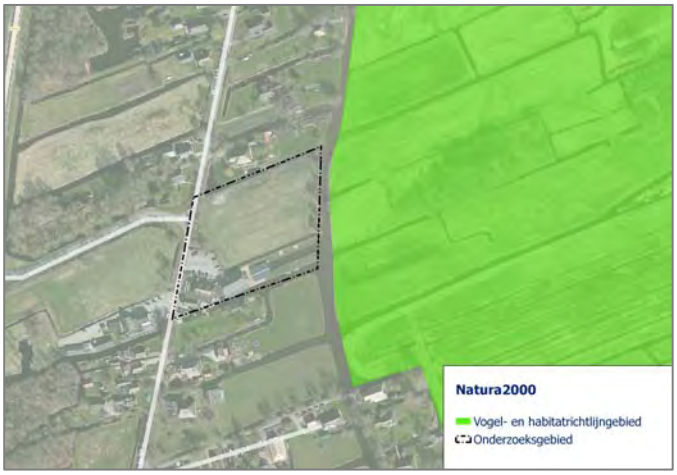

Figuur 3.1 *Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied De Wieden. (Bron: Provincie Overijssel 2011)*

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen kwalificerende habitattypen bekend (zie figuur 3.2) (Provincie Overijssel 2012). Ook uit de veldinventarisatie blijkt dat geen habitattypen binnen het plangebied of aangrenzende percelen aanwezig zijn. Meest nabijgelegen habitattypen betreft Ruigte en zomen op een afstand van 160 meter van het plangebied (Provincie Overijssel 2011).

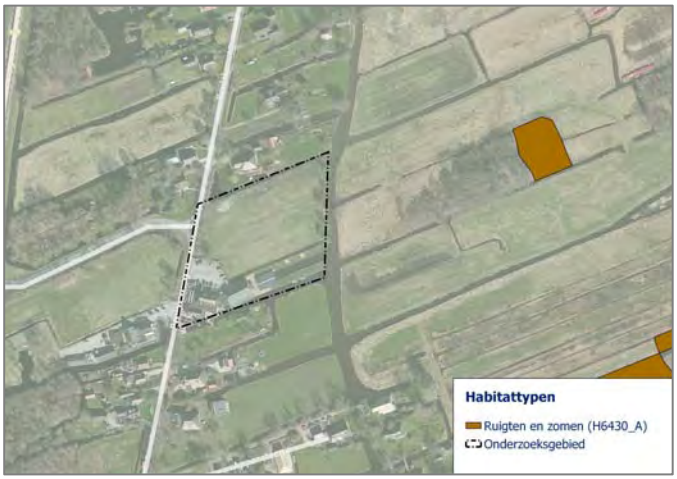

Figuur 3.2 *Ligging van het plangebied ten opzichte van habitattypen (bron: provincie Overijssel 2011).*

In de sloot ten noorden van het plangebied komt Kleine modderkruiper voor (zie hoofdstuk 2). Daarnaast is in de Dorpsgracht de aanwezigheid van Bittervoorn en mogelijk Platte schijfhoren en Gestreepte waterroofkever te verwachten. Mogelijk fungeert de Dorpsgracht als foerageergebied of migratieroute voor Meervleermuis.
Voor overige soorten geldt dat binnen het plangebied of in de directe omgeving geen (kenmerkend) leefgebied of groeiplaats aanwezig is.

Binnen het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor de aangewezen broedvogels. Aan de overzijde van de Dorpsgracht broeden mogelijk Rietzanger en Snor (Van der Valk *et al.* 2009). Overige kwalificerende broedvogelsoorten worden, op basis van het ontbreken van geschikt biotoop en bekende verspreidingsgegevens (Van der Valk *et al.* 2009) binnen de invloedsfeer van de plannen, uitgesloten.

Ook voor kwalificerende niet-broedvogels geldt dat zowel het plangebied als omliggend gebied niet geldt als belangrijk leef- en/of foerageergebied (Van der Valk *et al.* 2009).

3.3 Effectanalyse en –beoordeling

Bepaling mogelijke effecten
Op basis van de verspreiding van habitats en soorten, de effectenindicator (Broekmeyer 2005, 2010; ministerie van LNV 2008a; ministerie van EL&I 2011) en de aard en omvang van het voorliggende project, is beoordeeld welke mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied De Wieden kunnen optreden. Omdat buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied De Wieden wordt gewerkt, zijn negatieve effecten als gevolg van oppervlakte vermindering en versnippering direct uit te sluiten. Effecten kunnen dan alleen nog optreden als gevolg van externe werking door de functiewijziging door de ligging op korte afstand van het Natura 2000-gebied. De term externe werking wordt gehanteerd om aan te geven dat activiteiten buiten een Natura 2000-gebied kunnen leiden tot verslechtering van de natuurlijke kwaliteit van habitats van soorten, of significante verstoring veroorzaken van soorten waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen.

Veel habitattypen van De Wieden zijn sterk gebonden aan een hoge grondwaterstand en goede (grond)water kwaliteit. De plannen hebben naar verwachting geen wijziging van de hydrologische omstandigheden tot gevolg. Daarnaast ligt tussen het plangebied en de locaties waar de habitattypen gelegen zijn, de Dorpsgracht. Deze watergang zal als buffer werken wanneer wijzigingen in de hydrologie zouden optreden. Hierdoor kan met zekerheid gesteld worden dat geen negatieve effecten optreden op verdrogingsgevoelige habitats als gevolg van de uitbreiding van het hotel.

Ingeschat wordt dat mogelijke effecten kunnen optreden als gevolg van een toename van geluid- en bewegingverstoring naar de omgeving tijdens de aanlegfase. Daarnaast wordt ingeschat dat als gevolg van de uitbreiding van het hotel een toename van het aantal recreanten in De Wieden plaatsvindt. Dit kan leiden tot een toename van verstoring. In deze paragraaf zal worden getoetst of genoemde vormen van storing van invloed zijn op de instandhoudingsdoelen die gelden binnen Natura 2000-gebied De Wieden.

Habitattypen
Zoals in paragraaf 3.2 al beschreven ligt de planlocatie buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Van een directe aantasting van habitattypen door ingrepen of wijzigingen op het terrein kan dan ook geen sprake zijn. Het gebied waar de habitattypen gelegen zijn, zijn verder afgesloten voor recreanten. Ook liggen de habitattypen op dusdanige afstand tot doorgaande vaarroutes, wegen of paden, zodat zowel tijdens de aanleg- als gebruiksfase geen negatieve effecten op habitattypen worden verwacht.

Samengevat wordt gesteld dat door de ligging buiten de Natura 2000-begrenzing, het ontbreken van habitattypen in de directe omgeving van het plangebied negatieve effecten op habitattypen, als gevolg van de uitbreiding van hotel De Harmonie, uitgesloten kunnen worden.

Habitatsoorten
Ter hoogte van het plangebied is het voorkomen bekend van Kleine modderkruiper. Daarnaast dient de Dorpsgracht mogelijk als foerageergebied of migratieroute van Meervleermuis. Mogelijk vormt het water van de Dorpsgracht een migratieroute voor Bittervoorn (zie ook hoofdstuk 2).

Leefgebied van de Kleine modderkruiper bevindt zich in de sloot aan de noordzijde van het plangebied. Binnen deze sloot vinden geen werkzaamheden plaats, waardoor geen negatieve effecten verwacht worden op de hier aanwezige Kleine modderkuiper. Overigens wordt met de uitbreiding een grotere lengte aan natuurvriendelijke oevers gerealiseerd, waardoor meer potentieel leefgebied voor de soort ontstaat. Uiteindelijk kunnen de plannen dus juist leiden tot een verbetering van de kwaliteit en oppervlak van het leefgebied van de soort. Deze verbetering geldt ook voor de overige soorten die hier mogelijk in het water aanwezig zijn.

Omdat als gevolg van de plannen naar verwachting een toename van de verlichting gaat plaatsvinden, bestaat de kans dat foerageergebied of een migratieroute van Meervleermuis verstoord wordt. De Dorpsgracht ter hoogte van het plangebied is in de huidige situatie vrijwel onverlicht. Omdat Meervleermuis zeer gevoelig is voor de verstoring van licht, kan elke

toename van de lichtintensiteit hier leiden tot een negatief effect (zei ook § 2.4). De verstoring grenswaarde van meervleermuis ligt bij de 0,5 lux. Ten aanzien van de verlichting van het plangebied in de toekomstige situatie zal een lichtplan moeten worden opgesteld, waaruit blijkt dat de lichtintensiteit ter hoogte van de Dropsgracht kleiner is dan 0,5 lux. Wanneer hier aan voldaan wordt, zullen effecten op de draagkracht van het gebied voor Meervleermuis dan ook niet optreden. Negatieve effecten op het instandhoudingsdoel kunnen in die situatie dan ook worden uitgesloten. Wanneer de lichtintensiteit boven de 0,5 lux uit komt, kunnen negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van de Meervleermuis niet worden uitgesloten en moeten de effecten verder gekwantificeerd worden om de effecten te concretiseren.

Effecten op habitatsoorten als gevolg van een eventuele toename van recreanten worden niet verwacht. Het voorkomen van de habitatsoorten in De Wieden wordt in hoge mate gestuurd door de kwaliteit en de omvang van geschikt habitat. Dit habitat komt nagenoeg alleen voor in voor vaartuigen (en recreanten) afgesloten watergangen en gebieden.

Vanaf hotel De Harmonie zal De Wieden met name bereikbaar zijn via het water. Op basis van het hoge aantal vaarbewegingen dat al in het gebied plaats vindt, hebben de extra vaarbewegingen als gevolg van de uitbreiding van hotel De Harmonie een verwaarloosbaar effect. Gezien dit lage aantallen beschermde soorten binnen het plangebied - zowel in absoluut aantal als in verhouding tot het hele gebied De Wieden – en het ontbreken van waarde binnen het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied De Wieden, kunnen negatieve effecten op de soorten worden uitgesloten (geen bijdrage aan de draagkracht).

Broedvogelsoorten en niet-broedvogels
Ook het aandeel aangewezen (niet-)broedvogels is rondom het plangebied zeer beperkt (Van der Valk et al. 2009). Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat deze soorten de drukste recreatieve kernen mijden. De uitbreiding van hotel De Harmonie heeft dan ook geen invloed op de aangewezen (niet-)broedvogels, aangezien deze er niet voorkomen en het gebied direct langs de het plangebied – door de hoge recreatiedruk – ook in de toekomst niet gebruikt zal kunnen of gaan worden door deze soorten. Het plangebied levert geen bijdrage aan de draagkracht van het Natura 2000-gebied De Wieden.

Dit geldt eveneens voor de eventuele toename van recreanten over watergangen binnen het Natura 2000-gebied. De recreatieve routes zijn al dusdanig aan verstoring onderhevig (maximaal verstoord door licht, geluid en beweging), dat het aantal extra bewegingen als gevolg van de uitbreiding van hotel De Harmonie hierop geen invloed zal hebben. Negatieve effecten op (niet-)broedvogels kunnen dan ook met zekerheid worden uitgesloten.

3.4 Conclusie Natuurbeschermingswet

Geconcludeerd wordt dat negatieve effecten op habitattypen, broedvogels, niet-broedvogels en de meeste habitatsoorten uitgesloten kunnen worden. Alleen voor Meervleermuis kunnen mogelijke negatieve effecten optreden als gevolg van een toename van de lichtintensiteit ter hoogte van de Dorpsgracht die mogelijk als foerageergebied of migratieroute van de soort fungeert. Ten aanzien van de verlichting van het plangebied in de toekomstige situatie zal een lichtplan moeten worden opgesteld, waaruit blijkt dat de lichtintensiteit ter hoogte van de Dropsgracht kleiner is dan 0,5 lux. Wanneer hier aan voldaan wordt, zullen effecten op de draagkracht van het gebied voor Meervleermuis dan ook niet optreden.

4 Ecologische Hoofdstructuur

4.1 Beleidskader

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de plannen beschreven voor ruimte en mobiliteit. Hiertoe behoort onder andere de bescherming en realisatie van de Ecologisch Hoofdstructuur (EHS) waarvoor de provincies verantwoordelijk zijn gesteld.

Door het Rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. Hierin is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan [nee, tenzij…]. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van deze wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en er redenen zijn van groot openbaar belang (Ministerie van I&M 2012). Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.

4.2 Toetsing EHS-beleid

Ligging ten opzichte van de EHS
Volgens de Atlas van Overijssel (Provincie Overijssel 2011) is het water van de Dorpsgracht en het haventje van hotel De Harmonie is begrensd als EHS. Daarnaast is het natuurgebied aan de overzijde van de Dorpsgracht begrensd als EHS (figuur 4.1).

Figuur 4.1 *Begrenzing EHS ten opzichte van het plangebied. (Bron: Provincie Overijssel 2011).*

Focus van de toetsing
Een toetsing aan het EHS-beleid is niet noodzakelijk wanneer ten behoeve van de plannen geen bestemmingsplanwijziging nodig is. Dit omdat ervan uit wordt gegaan dat het behoud van natuurwaarden in het bestemmingsplan geregeld is. Voor voorliggende situatie is wel een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk en dient een toetsing aan het EHS-beleid plaats te vinden. In dit kader moet eerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in het plangebied zijn. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn gedefinieerd in het Natuurbeheerplan Overijssel (Provincie Overijssel, 2011). Daarnaast kan gesteld worden dat de aanwezige waarden voor een groot deel vergelijkbaar zijn met de

waarden van het Natura 2000-gebied. Alleen de voorwaarden voor het werken binnen de EHS en de gevolgen hiervan wijken enigszins af. Dit betreft echter voorwaarden van bestuurlijke aard. De EHS-toets zal alleen ecologisch-inhoudelijk zijn, waarbij bepaald wordt welke waarden aanwezig zijn en hoe deze beïnvloed dan wel aangetast worden. Inhoudelijk zal hiervoor grotendeels gebruik gemaakt worden van de informatie uit het Natuurbeheerplan Overijssel en de overige twee onderzoeken en toetsingen.

Wezenlijke kenmerken en waarden
Volgens de beheertypenkaart uit het Natuurbeheerplan 2012 van de provincie Overijssel (provincie Overijssel 2011), is het water van de Dorpsgracht, het haventje van hotel De Harmonie en de sloot ten noorden van het plangebied aangemerkt als Natuurbeheertype Zoete plas (figuur 4.2). Daarnaast liggen er in de nabije omgeving van het plangebied verscheidene andere natuurbeheertypen (figuur 4.2). Binnen deze Natuurbeheertypen vinden echter geen ontwikkelingen plaats, waardoor op deze Natuurbeheertypen geen negatieve effecten zullen ontstaan. Deze natuurbeheertypen worden dan ook niet meer behandeld.

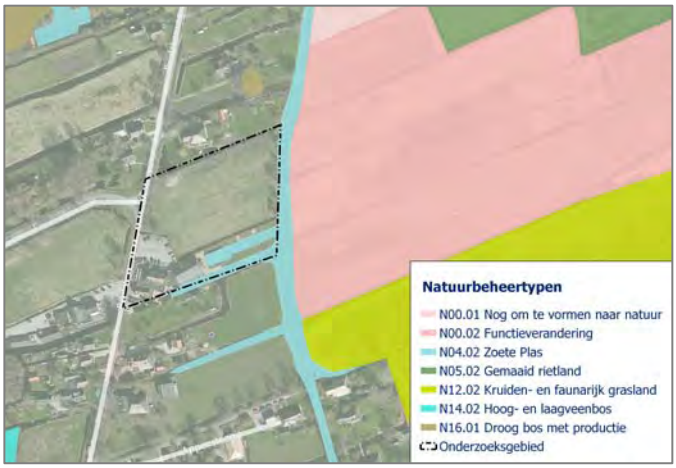

Figuur 4.2 *Ligging van het plangebied ten opzichte van Natuurbeheertypen zoals aangegeven op de Natuurbeheertypenkaart van de provincie Overijssel. (Provincie Overijssel 2011)*

Omdat de ontwikkelingen binnen en op korte afstand van het Natuurdoeltype Zoete plas plaatsvinden, wordt onderstaand een effectbeoordeling gegeven ten aanzien van dit Natuurbeheertype. In kader 4.1 wordt een beschrijving gegeven van het Natuurbeheertype.

Kader 4.1: beschrijving Natuurbeheertype Zoete plas
Zoete plassen komen vooral voor in het lage deel van Nederland. Het gaat om grote en kleine wateren met voedselrijk, vrij helder, (vrijwel) stilstaand water, waarin waterplanten groeien en verlanding vanaf de oever plaatsvindt. In de diepste delen komen ondergedoken grote fonteinkruiden voor, wat ondieper staan waterplanten met grote drijvende bladen zoals Witte waterlelie en Gele plomp. De ondergedoken watervegetaties kunnen bestaan uit kranswieren. In ondiep water komen waterplanten als krabbenscheer en groot blaasjeskruid voor. De oevers bestaat uit drijftillen met grote zeggen of riet- en biezenkragen. Zoete plas is van grote betekenis als leefgebied voor libellen, kokerjuffers en waterplanten (Natuurbeheer.nu 2009).

Effectbeoordeling
In het water van zowel de Dorpsgracht als het haventje zijn enkele plantensoorten als Gele plomp en Witte waterlelie aanwezig die indicatief zijn voor het Natuurbeheertype Zoete Plas. Verder ontbreken alle overige kenmerken echter. Het water is troebel en de oevers van zowel de Dorpsgracht als het haventje bestaan uit een steile beschoeiing van stalen platen. Verlanding kan zodoende niet plaatsvinden. Daarnaast is de Dorpsgracht een intensief gebruikte watergang en in het haventje meren dagelijks bootjes aan. Hierdoor zijn de huidige natuurwaarden binnen de aangrenzende wateren beperkt (zie ook hoofdstuk 2) en kan gesteld worden dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurbeheertype Zoete plas ontbreken.

Een onderdeel van de ontwikkelingen is het verwijderen van de oeverbeschoeiing langs de Dorpsgracht en deze vervolgens natuurlijk in te richten. Daarnaast wordt een nieuwe sloot gegraven die in verbinding komt te staan met de Dorpsgracht. Ook deze nieuwe sloot zal

natuurlijk worden ingericht. Hoewel deze ontwikkelingen naar verwachting tijdelijk tot extra vertroebeling van het water leiden en verstoring van het waterleven kunnen veroorzaken, zullen ze uiteindelijk leiden tot een positieve impuls op het Natuurbeheertype. Op de oevers kunnen zich in de toekomst namelijk zeggen of riet- en biezenkragen gaan vormen, waardoor libellen en kokerjuffers worden aangetrokken.

Omdat de Dorpsgracht een intensief bevaarde route betreft is het wel van belang dat de golfslag op de oevers beperkt wordt. Dit kan bereikt worden door het aanbrengen van een plasberm.

4.3 Conclusie EHS

Geconcludeerd wordt dat de uitbreiding van hotel De Harmonie geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS to gevolg heeft. Tijdens de aanlegwerkzaamheden kunnen wel verstorende effecten optreden, maar na de inrichting zal het natuurvriendelijk inrichten van de oevers juist leiden tot een positieve impuls van de aanwezige waarden. Hierdoor treedt netto een positief effect op de waarden van de EHS op.

4.4 Waardevolle natuur buiten de EHS

Op basis van de agrarisch beheertypenkaart uit het Natuurbeheerplan 2012 van de provincie Overijssel, zijn binnen de invloedssfeer van de beoogde ingreep geen gebieden met specifieke natuurwaarden buiten de EHS aanwezig als botanisch waardevol grasland, weidevogelgebied of ganzenfoerageergebied. Meest nabijgelegen gebied dat als zodanig is aangemerkt betreft weidevogelgebied en ligt op een afstand van ruim 500 meter ten noordoosten van het plangebied. Negatieve effecten op dergelijke gebieden kunnen op basis van de afstand tot het plangebied met zekerheid worden uitgesloten.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Broekmeyer, M.E.A. (redactie), (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375.

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator. Alterra, Alterra-rapport 1976.

Crombaghs B.H.J.M., Berg, N. van den & A.B. Goutbeek (2002). Vissen in Overijssel. Verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromende en stilstaande wateren in Overijssel.

Douma M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m/ 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2005). Concept - Hoofdlijnen begrenzing en selectie Natura 2000 gebieden.

Ministerie van LNV (2008a). Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Aanvulling bij het Alterra-rapport 1375 uit 2005.

Ministerie van LNV (2008b). Ontwerpbesluit Natura 2000-gebied De Wieden.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Natuurbeheer.nu (2009). Index Natuur en Landschap; Onderdeel natuurbeheer. versie 0.3 11 februari 2009.

Provincie Overijssel (2009). Omgevingsvisie Overijssel; Visie en uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel.

Steunpunt Natura 2000 (2007). Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdocument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. Versie 17-09-2007.

Steunpunt Natura 2000 (2010a). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Versie 27 mei 2010.

Tuitert A.H. & A.J. Haarsma (2005). Meervleermuizen in de Kop van Overijssel. Een onderzoek naar de verspreiding en de ecologie van de Meervleermuis in De Wieden en de Weerribben. Uitgave Natuur en Milieu Overijssel, 2005 i.o.v. Provincie Overijssel.

Van der Valk, M., T.J. Boudewijn, G.J. van Geest, R. Lensink & W.M. Liefveld (2008). Achtergronddocument 1:Ecologie, voortoets en maatregelen. Achtergronddocument bij het Natura 2000- beheerplan voor De Wieden en De Weerribben Burea Waardenburg i.s.m. Witteveen+Bos i.o.v. Provincie Overijssel. Culemborg.

Zoon C. (2008). Hoe kan de Meervleermuis in Noordwest Overijssel beschermd worden? Versie 2, september 2008. Zoon, buro voor ecologie.

Internet

Ministerie van EL&I (www.rijksoverheid.nl/ www.drloket.nl).

Piscaria/ Limnodata Neerlandica (www.limnodata.nl).

Provincie Overijssel:

- Provincie Overijssel (2009). Kaartmachine behorend bij 'Omgevingsvisie Overijssel' (http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html);
- Provincie Overijssel (2011). Atlas van Overijssel: Kaart Ecologische Hoofdstructuur (http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/atlasoverijssel/atlasoverijssel.html).

RAVON (www.ravon.nl).

Waarneming.nl, zoogdiervereniging.nl, telmee.nl (websites met soortenwaarnemingen in Nederland).

Bijlage 1: Inrichtingsschets uitbreiding hotel De Harmonie

Bijlage 2: Wettelijk kader Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is `nee, tenzij`. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen (`nee`) kan onder voorwaarden (`tenzij`) worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels[2].

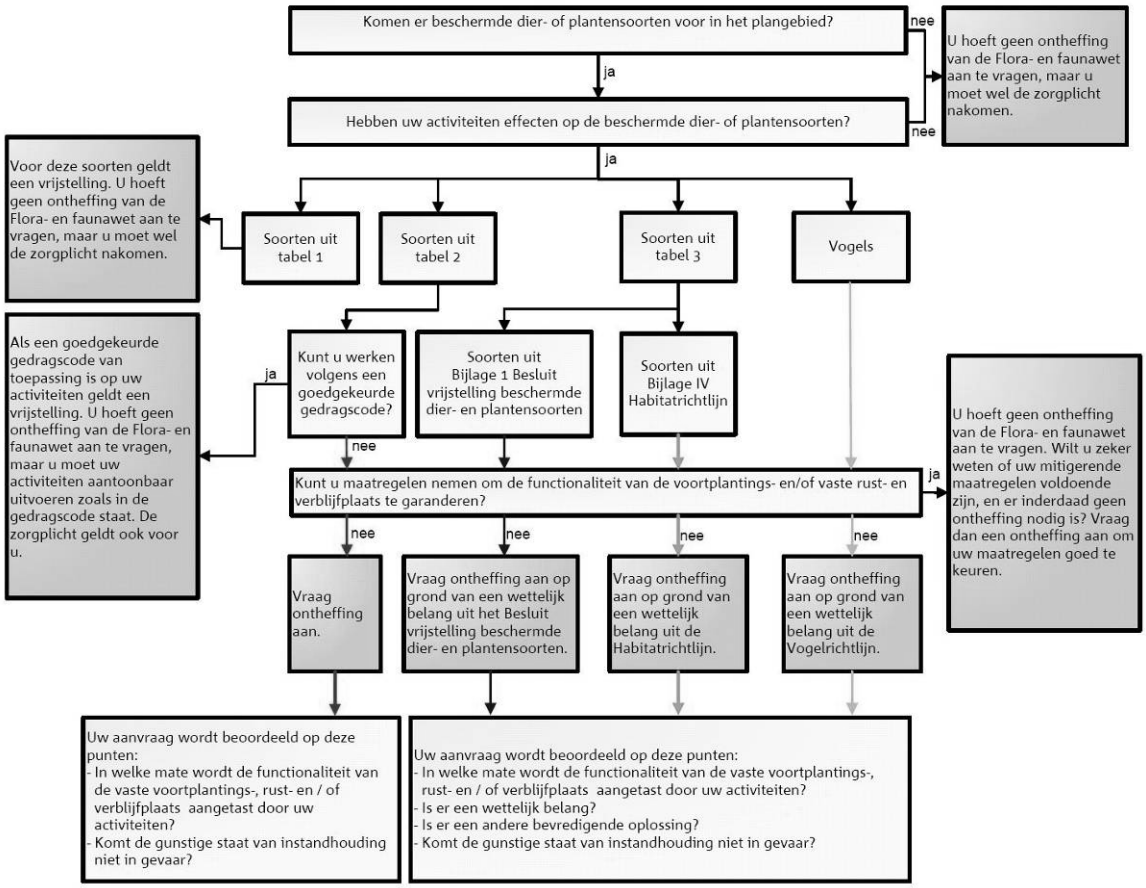

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van EL&I ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd[3]. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

[2] In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;
[3] Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 3: Verspreding Kleine modderkruiper

Bijlage 4: Essentietabel Natura 2000-gebied De Wieden

				Doelstelling			Draagkracht	
			SVI Landelijk	Opp.	Kwa.	Pop.	Aantal vogels	Aantal paren
Habitattypen								
H3140		Kranswierwateren	--	>	>			
H3150		Meren met krabbenscheer	-	>	>			
H4010		Vochtige heiden						
	B	subtype: laagveengebied	-	>	=			
H6410		Blauwgraslanden	--	=	>			
H6430		Ruigten en zomen						
	A	subtype: Moerasspirea	+	=	=			
H7140		Overgangs- en trilvenen						
	A	subtype: Trilvenen	--	>	=			
	B	subtype: Veenmosrietlanden	-	=	=			
H7210		*Galigaanmoerassen	-	>	>			
H91D0		*Hoogveenbossen	-	=	>			
Habitatsoorten								
H1042		Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>		
H1060		Grote vuurvlinder	--	>	>	>		
H1082		Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>		
H1134		Bittervoorn	-	=	=	=		
H1145		Grote modderkruiper	-	=	=	=		
H1149		Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1163		Rivierdonderpad	-	=	=	=		
H1318		Meervleermuis	-	=	=	=		
H1393		Geel schorpioenmos	--	>	>	>		
H1903		Groenknolorchis	--	=	=	=		
H4056		Platte schijfhoren	-	=	=	=		
Broedvogels								
A017		Aalscholver	+	=	=			1.000
A021		Roerdomp	--	=	=			30
A029		Purperreiger	--	=	=			50
A081		Bruine Kiekendief	+	=	=			20
A119		Porseleinhoen	--	=	=			20
A122		Kwartelkoning	-	>	>			20
A153		Watersnip	--	=	=			120
A197		Zwarte Stern	--	=	=			200
A275		Paapje	--	>	>			5
A292		Snor	--	>	>			100
A295		Rietzanger	-	=	=			3.000
A298		Grote karekiet	--	>	>			20
Niet-broedvogels								
A005		Fuut	-	=	=		110	
A017		Aalscholver	+	=	=			
A037		Kleine Zwaan	-	=	=		8	
A041		Kolgans	+	= (<)	=		3.800	
A043		Grauwe Gans	+	= (<)	=		1.100	
A050		Smient	+	=	=		500	
A051		Krakeend	+	=	=		150	
A059		Tafeleend	--	=	=		210	
A061		Kuifeend	-	=	=		430	
A068		Nonnetje	-	=	=		30	
A070		Grote Zaagbek	--	=	=		20	
A094		Visarend	+	=	=		2	

Legenda

* Prioritair habitattype; voor deze habitattypen gelden iets andere criteria bij de selectie van Natura 2000-gebieden en een zwaarder

SVI landelijk = Landelijke Staat van Instandhouding:
-- zeer ongunstig
\- matig ongunstig
\+ gunstig

Doelstelling voor oppervlakte, populatie en/of kwaliteit:
= behoudsdoelstelling
> uitbreiding
= (>) uitbreiding met behoud van de goed ontwikkelde locaties
< vermindering is toegestaan, ten gunste van met name genoemde habitattype of soort
= (<) achteruitgang ten gunste van ander habitattype of soort toegestaan

Bijlage 3 Quickscan Adviesbureau Mertens

Eindrapport

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET
HOTEL – RESTAURANT HARMONIE TE GIETHOORN

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET
HOTEL – RESTAURANT HARMONIE TE GIETHOORN

rapportnr. 2015.1946

februari 2016

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2016.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 2

1.1 INLEIDING 2
1.2 HET PLANGEBIED 2
1.3 DE PLANNEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
1.4 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
1.5 OPBOUW RAPPORT 5

2. FLORA- EN FAUNAWET 6

2.1 FLORA- EN FAUNAWET 6
2.2 RODE LIJST 6

3. METHODE 8

4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING 9

4.1 FLORA 9
4.2 VLEERMUIZEN 9
4.3 OVERIGE ZOOGDIEREN 9
4.4 BROEDVOGELS 10
4.5 AMFIBIEËN 10
4.6 VISSEN 10
4.7 REPTIELEN 10
4.8 OVERIGE 10

5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE 11

GERAADPLEEGDE LITERATUUR 12

BIJLAGEN 13

1. PLANGEBIED 14
2. BEGRIPPEN 15

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de uitbreiding van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn (zie figuur 1 voor dit gebied). Het voorkomen van beschermde soorten vormt een te onderzoeken aspect omdat met de plannen effecten kunnen gaan ontstaan op planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Flora- en faunawet. Op grond hiervan heeft Rho adviseurs voor leefruimte te Rotterdam aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een verkennend veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van wettelijk beschermde soorten en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn.

1.2 Het plangebied

Hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn is gelegen aan de Beulakerweg 55 te Giethoorn (zie figuur 1 voor de globale ligging en bijlage 1 voor de exacte ligging). Dit gebied bestaat uit een Hotel met restaurant met bijbehorende voorzieningen zoals een paarkeerplaats. Het plan bestaat uit de uitbreiding van het hotel – restaurant naar het noorden met bijbehorende landschappelijke inpassing. Deze uitbreidingslocatie betreft een (nat)grasland. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het plangebied en directe omgeving rond half september 2015 en in 3 wordt de plansituatie weergegeven.

Figuur 2. Foto-impressie van het plangebied van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn.

1.4 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke wettelijk beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet te verwachten zijn. Anderzijds worden de consequenties van deze aanwezigheid voor de planontwikkeling weergegeven.
Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding en de doelstelling, is het van belang dat de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten komen mogelijk voor ter plaatse van en in de directe omgeving van het plangebied van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn?
2. Welke verwachte wettelijk beschermde planten- en diersoorten ondervinden nadelen van de plansituatie?
3. Hoe dient te worden omgegaan met eventuele negatieve effecten van de plansituatie op wettelijk beschermde planten- en diersoorten?

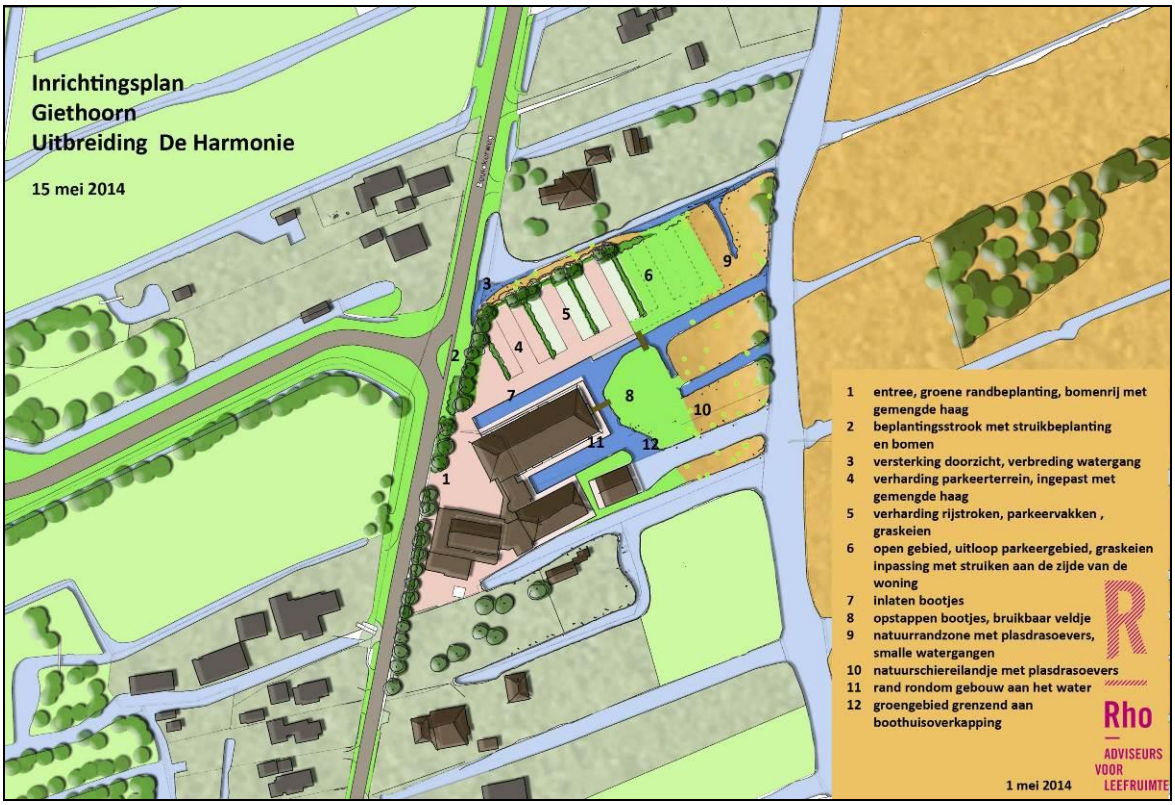

Figuur 3. Impressie van de plannen van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn.

1.5 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de Flora- en faunawet (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 3).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde soorten (hoofdstuk 4).
- Een beoordeling van de effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 5).

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gebruikte definities en afkortingen.

2. FLORA- EN FAUNAWET

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van de soortbescherming in de Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Deze soortenbescherming van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Een ruimtelijke ingreep kan gepaard gaan met negatieve effecten op planten en dieren. Om een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen die negatieve effecten heeft op beschermde soorten, is in een aantal gevallen een ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken noodzakelijk. Om een dergelijke ontheffing te kunnen verkrijgen, moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten. Qua mate van bescherming kan onderscheid worden gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)
Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 een algemene vrijstelling. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden.

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)
Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten voor deze soorten hebben. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die niet conform de gedragscode worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, vanwege de Vogelrichtlijn te beschermen vogelsoorten en soorten die zijn opgenomen bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das en waterspitsmuis) geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Tussen de Flora- en faunawet en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode lijstsoort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten.

3. METHODE

Op woensdag 9 september 2015 is een bezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn. Gedurende dit bezoek is het plangebied en de directe omgeving beoordeeld op het mogelijk voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Dit vond plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is zeer beperkt gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten te bepalen omdat deze via o.a. Waarneming.nl worden beheerd voor een veel groter gebied. Overige waarnemingen worden tevens bewaard voor een groot gebied, namelijk op kilometerniveau zoals weergegeven op www.telmee.nl. en op een nog groter schaalniveau in verspreidingsatlassen.

4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING

4.1 Flora

Het plangebied hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn betreft een grasland en parkeerplaats met haag van beuken. De haag en de parkeerplaats is niet van waarde voor planten. Het weiland is het pioniersstadium niet is ontgroeid. Gedurende het verkennend veldonderzoek zijn op dit weiland geen beschermde plantensoorten vastgesteld. De oostelijke sloot bezit geen water- of moerasplanten. De sloot grenzend aan het noordelijk deel van het plangebied is grotendeels in cultuur gebracht. Hierin groeit wel krabbescheer. De ondergroei in deze slootkanten is tevens het pioniersstadium niet ontgroeid, waardoor ook in dit deelgebied geen beschermde plantensoorten zijn uit te sluiten. Op grond hiervan wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen zoals kolonie-, paar- en overwinteringsplaatsen kan worden uitgesloten. In het deel van hotel – restaurant Harmoniewaar de uitbreiding zal plaats vinden zijn namelijk geen mogelijkheden voor vleermuizen (laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis) om te verblijven. In de bomen in het oostelijk deel en rond het plangebied (bijvoorbeeld langs de weg) zijn daarnaast geen geschikte openingen aangetroffen gedurende het verkennend onderzoek op 9 september 2015 voor boombewonende vleermuizen (watervleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis). Effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen derhalve worden uitgesloten.

Gelet op het feit dat er in potentie geen verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zijn in de bebouwing en bomen, zijn de daaraan gekoppelde vliegroutes eveneens uit te sluiten. Het is daarnaast uitgesloten dat er een vleermuisvliegroute in het gebied bevindt doordat binnen het plangebied geen opgaande doorgaande elementen zijn die een route tussen foerageergebied en zomerverblijfplaatsen kunnen vormen. De haag is onvoldoende opgaande om zo'n element te vormen. Effecten op vliegroutes kunnen derhalve niet worden uitgesloten.

Het voorkomen van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet aansluiten op het plangebied van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied van vorm veranderen. Onder andere een weiland verwijnt en wordt gedeeltelijk omgezet tot natuur en water. Dit vormt ook weer foerageergebied. Effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen kunnen derhalve worden uitgesloten.

4.3 Overige zoogdieren

Het is mogelijk dat mol, bosmuis en huisspitsmuis voorkomen. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van matig of zwaar beschermde soorten wordt, gelet op de aanwezige ecotopen en de ligging uitgesloten. Voor waterspitsmuis is het gebied bijvoorbeeld ongeschikt doordat er een onvoldoende dekkende vegetatie is.

4.4 Broedvogels

In het haag komen broedvogels voor en langs en in het water kunnen waterhoen en meerkoet broeden. Geschikte mogelijkheden voor gebouwbewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw ontbreken. Gedurende het verkennend onderzoek zijn geen (oude) nesten aangetroffen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zoals sperwer. In verband met het voorkomen van deze algemene broedvogels is het noodzakelijk dat wordt gewerkt buiten het broedseizoen of op een manier dat vogels niet tot broeden komen

4.5 Amfibieën

Ter plaatste van het plangebied (niet het verharde deel), kunnen licht beschermde soorten voorkomen in lage dichtheid zoals gewone pad. Voor de algemene licht beschermde soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van matig en zwaar beschermde soorten wordt uitgesloten op basis van aanwezige ecotopen en de verspreiding (Cremers & Delft, 1999) van matig en zwaar beschermde amfibieën. De natuur- en waterontwikkeling kan hierin wel verandering in brengen. Het gebied wordt hierdoor geschikter voor amfibieën. Negatieve effecten op amfibieën worden derhalve uitgesloten.

4.6 Vissen

Met de realisatie van de plannen wordt meer oppervlaktewater gerealiseerd met natuurvriendelijke oevers. Dit komt ten goede aan (beschermde) vissen. Negatieve effecten op vissen worden derhalve uitgesloten.

4.7 Reptielen

Gezien de huidige inrichting ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie Ravon.nl), de ligging en de aanwezige ecotopen (weiland) kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

4.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde geleedpotigen en mollusken (o.a. brede geelgerande waterroofkever en zeggekorfslak) worden uitgesloten.

5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Er zijn plannen voor de uitbreiding van hotel – restaurant Harmonie te Giethoorn. Deze activiteit zou kunnen samen gaan met effecten op planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Flora- en faunawet. Op grond hiervan is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten.

Er is vastgesteld dat er algemene kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën kunnen voorkomen in en direct rond het plangebied. Voor deze soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Daarnaast komen er algemene broedvogels voor. In verband met het voorkomen van deze algemene broedvogels wordt aangeraden om te werken buiten het broedseizoen of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen. Er is verder vastgesteld dat er vleermuizen vliegen in lage dichtheid. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven vliegen. Effecten op vleermuizen worden derhalve uitgesloten. Het voorkomen van overige beschermde soorten is uitgesloten.

Op grond van bovenstaande analyse worden effecten op matig en zwaar beschermde planten- en diersoorten uitgesloten; de uitbreiding van hotel – restaurant Harmonie is niet in strijd met het gestelde binnen de Flora- en faunawet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

- Bink, F.A., 1992. Ecologische Atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt en Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar. V. van, Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. KNNV 1-336.
- Cremers, R., Delft, J., 1999. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV-Uitgeverij.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

1. PLANGEBIED

2. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroege voorjaar). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als “herfst situatie”.
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of ’s winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa vers (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolokatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601

Bijlage 4 AERIUS-berekeningen

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U kan dit document gebruiken voor de onderbouwing van depositie onder de drempelwaarde (0.05 mol/ha/j) in het kader van de Wet natuurbescherming, afhankelijk van de door u gekozen rekeninstellingen.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH3) en stikstofoxide (NOx), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt. Op basis van de gekozen rekeninstellingen zijn de resultaten op Natura 2000-gebieden inzichtelijk gemaakt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator. Voor meer toelichting verwijzen we u naar de websites pas.bij12.nl, www.aerius.nl en pas.natura2000.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositiekaart
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.natura2000.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
-	-

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
-	RNxFiNpexgqx

Datum berekening	Rekenjaar	Rekeninstellingen
20 februari 2018, 10:23	2018	Berekend voor Wnb.

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	3,05 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied	Bijdrage
-	-

Toelichting

Locatie
Situatie 1

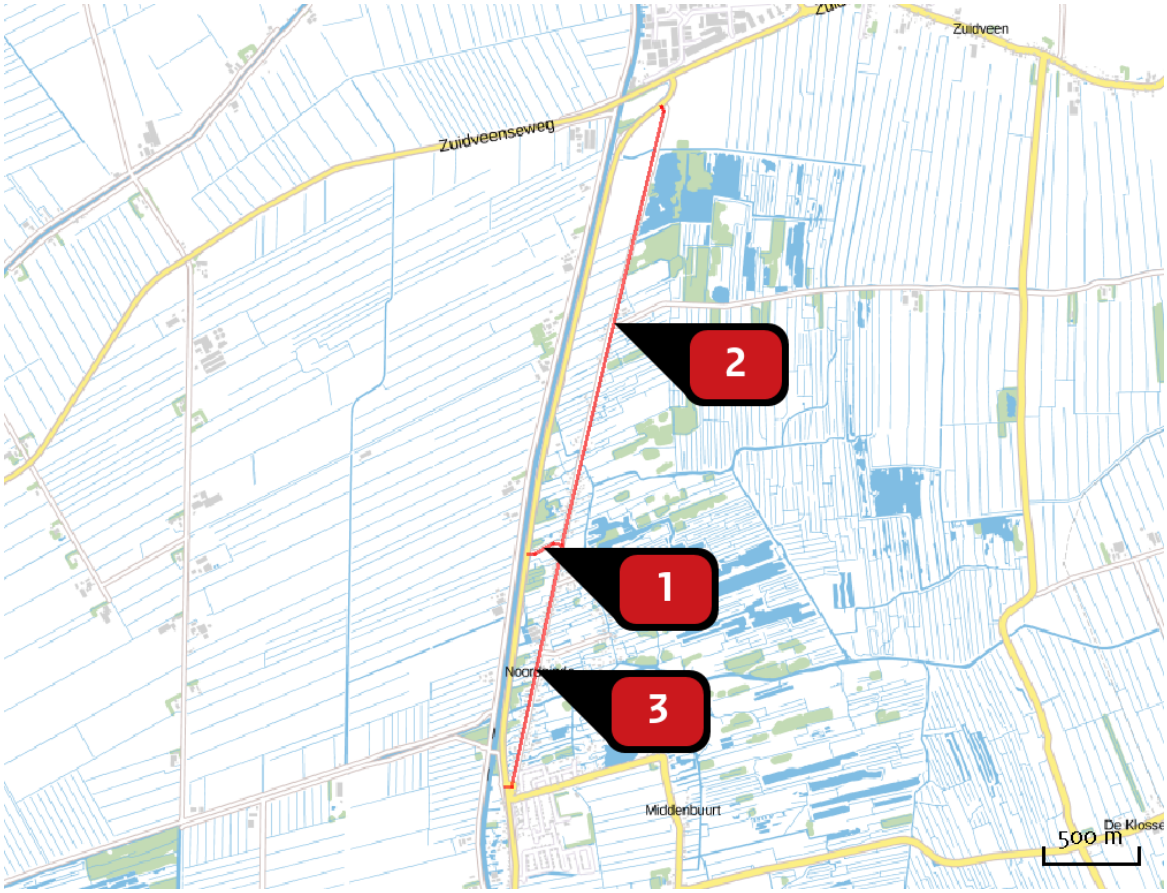

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Bron 1 Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	1,17 kg/j
2	Bron 2 Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3	Bron 3 Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Depositie natuur-gebieden

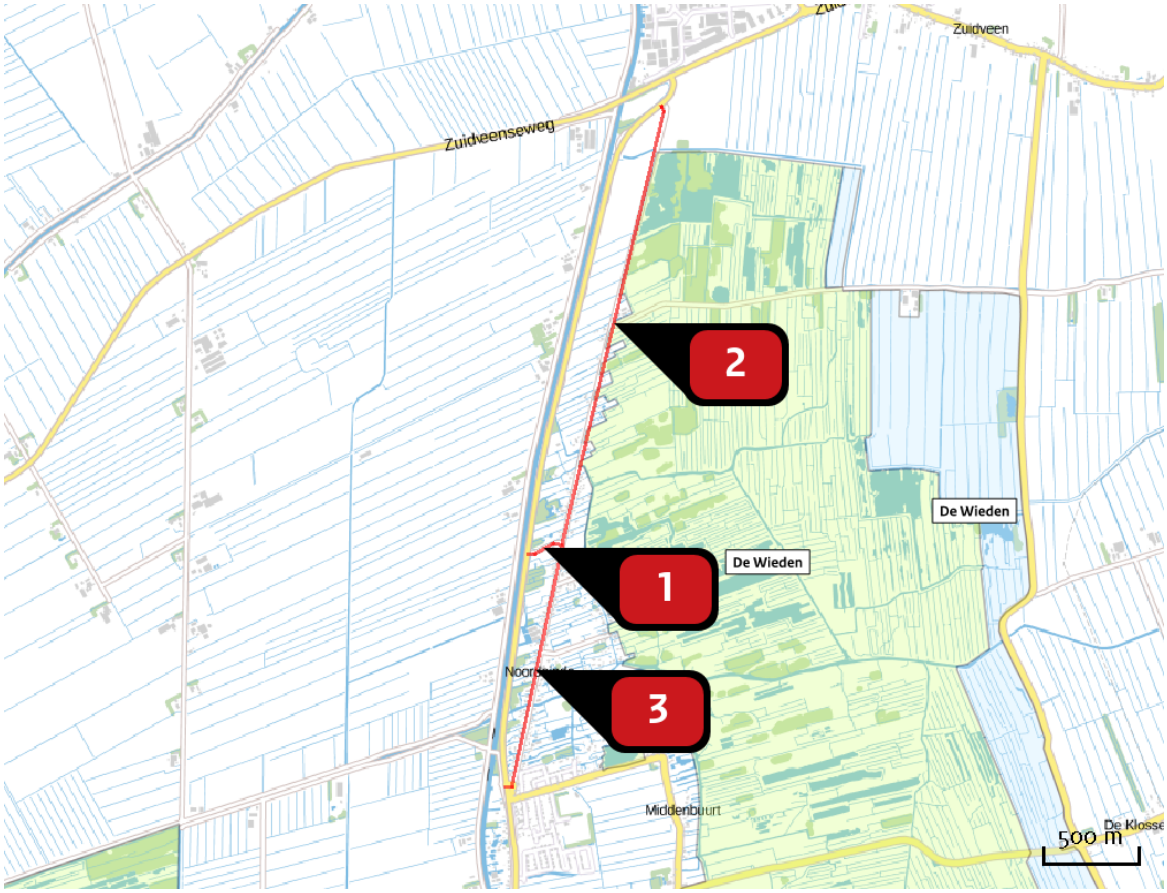

Hoogste projectbijdrage

Hoogste projectbijdrage per natuurgebied

Habitatrichtlijn

Vogelrichtlijn

Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn

Emissie (per bron)

Situatie 1

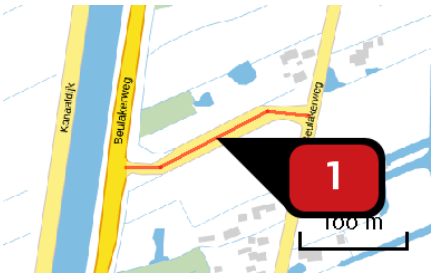

Naam	Bron 1
Locatie (X,Y)	201787, 529638
NOx	1,17 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	63,0	NOx	1,17 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

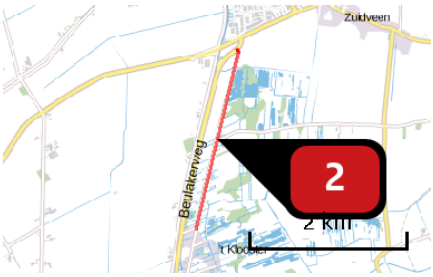

Naam	Bron 2
Locatie (X,Y)	202150, 530807
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	4,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Naam	Bron 3
Locatie (X,Y)	201743, 529006
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	7,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2016L_20171215_64190d2d2b
Database	versie 2016L_20170828_c3f058f00f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg